זון אויפגאנג — זון אונטערגאנג

די איינציקע אידישע צייטונג אין מערב קאנאדא עטאבלירט אין 1910 דערשיינט

יעדן טאג

אידישע וואָרט

THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

redaktor: קלאר און וואריס

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910 PUBLISHED DAILY

Vol. 21, No. 174. Winnipeg, Wed. July 29, 1931. Published Daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג מיטוואך, ט"ו אב, תרצ"א.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

אידישע אנענטור באנריסט נייעם היי-קאמישאנער

פארפליכטעט זיך צו מיטארבעטן פאר דער אנטוויקלונג פון א"י אונטערן מאנדאט

ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

לאנדאן, יולי 29 (איטא). — אין נאמען פון דער אידישער אגענטור האט דר. סיירום אדלער היינט טעלעגראפירט די האריקיסטע באנריסונגען צום נייי באשטימטן היי-קאמישאנער פאר ארץ ישראל, לייט. גענעראל וואטשאפ.

אין זיין טעלעגראמע פארזיכערט דר. אדלער, אז די אידישע אגענטור איז פעסט אנטשלאסן מיטצוארבעטן פאר דער אנערקענונג פון דעם מאנדאט אויבער ארץ־ישראל אין דריקונג אויס די האפענונג אז די ציון וואס וואטשאפ וועט אנהאלטן זיין אמט פון היי־קאמישאנער, וועט זיך אויסצייגענען דורך דער נעוונטער אנטוויקלונג פון דער אידישער נאציאנאלער היים ווי אויף פאר לעפסטינע אלס א נאנצעס.

5 קינדער פארוואונדעט אין שיסעריי פון געגנסטערס אין ניו-יארק

ניו־יארק, יולי 29. — בוטלעגערס האבן נאך אלץ די איבערהאנט אין די פאראייניקטע שטאטן. און זיי פארן ארום מיט מאשין־ביקסן איבער דר נאסן און זיי שיסן רעכטס און לינקס שולדיקע און אומשולדיקע.

נעכטן אוונט זיינען פינף קינדער פארוואונדעט געווארן דורך קוילן פון מאשין ביקסן וואס זיינען געפארן אויף איסט 107־טער סטריט, ווען עס איז אנגעפירט געווארן א "ביר מלחמה" צווישן א גרופע גענגסטערס־בוטלעגערס קאנקורענטן פון הארלעם און בראנקס.

א גרופע גענגסטערס האט זיך נעכטן ארויסגעלאזט אויף א אוטומאביל מיט א מאשין ביקס צו אפראמען זיי־ערן א קאנקורענט. ווען זיי האבן אים פון וויטן באמערקט אויף דער 107טער סטריט איסט, האט זיי אנגעהויבן צו האגלען מיט קוילן ווי אויף א שלאכט פעלד. אין דער ריכטונג צום טראטואר (סיידוואק) וואו ער איז גענאנגען, ניט רעכענענדיק זיך מיט דעם וואס קינדער האבן זיך געשפילט אויפ'ן טראטואר.

זייער קאנקורענט, וועלכן זיי האבן געוואלט "אוועקליקן", איז געלאנגען צו אנטקוים, אבער זייערע קוילן זיינען ניט געשאפן געווארן אומזיסט. עס האט געבראכט "רעזולטאטן". אלע פינף קינדער וועלכע האבן זיך געשפילט אויפ'ן טראטואר זיינען אויסגעשאפן ווי פליגן שווער פארוואונדעט.

דאס עלעמענט קינד איז אלט נעווען 12 יאר און דאס איינגעסט — דריי מיט א האלבן יאר.

פארצווייפלטע מוטער דערשיסט איר זון און באנייט זעלבסטמארד

יאנקטאן, סאסק., יולי 28. — א פארצווייפלטע מוטער האט דא דערשאסן איר זון וועסלי, זיבן יאר אלט, און נאכדעם האט זי זיך אליין דערשאסן מיט א רעוואלווער. מיט צוויי וואכן צוריק איז ביי איר געשטארבן א קינד, א עופהלע פון זעקס מאנאט אלט, און מען גלויבט, אז די פרוי איז משוגע געווארן דורך דעם פארלוסט פון איר קינד. און דאס זאל זיין די אורזאך וואס האט איר געטריבן צו דערמארדן איר זון און זיך אליין. איר נאמען איז מרס. ארטשי ספענס, 29 יאר אלט. ראנצערס ספענס, אירער א שוואגער, האט געפונען ביי דע קרבנות אין 220 וועסט בראדוויי, די היים פון אירע עלטערן. וואו זי האט געוואוינט מיט איר זון, נאכדעם ווי זי האט פארלאזט איר פריערדיקע היים, וואו איר קינד איז געשטארבן.

ווען ראבערט ספענס האט זיי ביי־דען געפונען דערשאסענע, האט נאך דאס איינגל געלעבט. ער איז באלד אפגעפירט געווארן אין האספיטאל, וואו ער איז געשטארבן.

רעגירונג איז בי. סי. וויל שיקן ארבעטלאזע בויען קעמפס

וויקטאריא, ב. ק., יולי 29. — די רעגירונג פון בריטיש קאלומביא האט ארויסגעגעבן אינסטרוקציעס צו צור־ריכטן עלף האוויעי ארבעט־קעמפס אין וויט פארשריטעט געגנען פון דער פראווינץ. די רעגירונג האט אויך געשלאסן צו צאלן שכירות צו די ארבעטער וועלכע וועלן ארבעטן אויף צו צוריכטן די קעמפ־פלעצער, וואס וועלען שפעטער נעגנצט ווערן אין פארבינדונג מיט איר קאנסטרוקציע פראגראם.

די ארבעטער וועלכע וועלן באשעפטיקט ווערן אין צוריכטן די קעמפס וועלן ארבעטן אכט שטונדן א טאג, 5½ טעג א וואך.

קאמיליע לייט וועלן באקומען 5 סענט א שטונדע אין סארהריטע־טע וועלן באקומען 25 סענט א שטונדע פאר זייער ארבעט. עס וועט זיי קאסטן איין דאלאר א טאג פאר צוויערע מאלצייטן און פלאץ פאר שלאפן.

עס ווערט פארשטאנען, אז דאס צוגרייטן די קעמפס האט איצט די פראווינציעלע רעגירונג באשטימט מיטן צוועק צו נעבן די ארבעטסלאזע א געלעגענהייט צו שטעלן זיך באלד ארבעטען, און ווען די קעמפס ווערן פארטיק ווערן וועלן די ארבעטסלאזע אין בריטיש קאלומביא־האבן א געלעגענהייט פאר א מער באשטימטער באשעפטיקונג.

דער נאנצער פלאן איז דערווייל אפגעהייענגיק פון דער הילף וואס בריטיש קאלומביא וועט קריגן פון אמא־ר־ווא.

ענגלישע ציוניסטן האָפן, ווייצמאן וועט צוריק ווערן פירער

(ספעציעלע טעלעגראמע צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

לאנדאן, יולי 29 (איטא). — די ענגלישע ציוניסטישע פעדעראציע האט זיך פארפליכטעט צו שטיצן מיטן גאנצן הארצן די נייע ציוניסטישע וועלט עקזעקוטיווע אונטער דער פארזיצערשאפט פון נחום סאקאלאוו.

גלייכצייטיק האט די פעדעראציע אויסגעדריקט איר איבערצייגונג אז די גלענצנדע דינסטן פון פראפעסאר ווייצמאן אפדערן עס אז ער זאל אין דער נאענטסטער צוקונפט ווידער איבערנעמען זיין ראל פון באשטימען דעם שיקזאל פון דער אידישער נאציאנאלער היים אין ארץ־ישראל.

זשאבאטינסקי בלייבט פירער פון די רעוויזיאניסטן

לאנדאן, יולי 29 (איטא). — וולאדימיר זשאבאטינסקי וועט פארבלייבן דער פירער פון דער רעוויזיאניסטישער פארטיי, כאטש ער אליין וועט זיין אפ־וועזנד ביז דער פארטיי קאנפערענץ אין דעצעמבער. האט מאיר גראסמאן דערקלערט היינט ביי א קאנפערענץ מיט דער־פרעסע, אין דעם צענטראלן אפיס פון דער פארטיי.

"מיר זיינען איבערצייגט, האט מ. גראסמאן געזאגט. אז אלע אונזערע סיכסוכים וועלן בשלום געשליכטעט ווערן". און ער האט צוגעגעבן, אז "עס זיינען ניט פארען קיין שטרויענע פיגורן אין דער רעוויזיאניסטישער ארגאניזאציע".

ביי דער קאנפערענץ איז אנגענומען אן אנטשלוס אז די רעוויזיאניסטן וועלן דאר־טער אנגיין מיט זייער דידעקטער אומ־אפהענגיקער פאלישער ארבעט, איינ־שליסנדיק פראפאגאנדע אין די בריטי־שע פארלאמענטארישע קרייזן.

—(::)—

רעגירונג אין ניו-יארק

פון וויטן באמערקט אויף דער 107טער סטריט איסט, האט זיי אנגעהויבן צו האגלען מיט קוילן ווי אויף א שלאכט פעלד. אין דער ריכטונג צום טראטואר (סיידוואק) וואו ער איז גענאנגען, ניט רעכענענדיק זיך מיט דעם וואס קינדער האבן זיך געשפילט אויפ'ן טראטואר.

זייער קאנקורענט, וועלכן זיי האבן געוואלט "אוועקליקן", איז געלאנגען צו אנטקוים, אבער זייערע קוילן זיינען ניט געשאפן געווארן אומזיסט. עס האט געבראכט "רעזולטאטן". אלע פינף קינדער וועלכע האבן זיך געשפילט אויפ'ן טראטואר זיינען אויסגעשאפן פון הארלעם און בראנקס.

א גרופע גענגסטערס האט זיך נעכטן ארויסגעלאזט אויף א אוטומאביל מיט א מאשין ביקס צו אפראמען זיי־ערן א קאנקורענט. ווען זיי האבן אים

אידישע אנענטור באנריסט נייעם היי-קאמישאנער

פארפליכטעט זיך צו מיטארבעטן פאר דער אנטוויקלונג פון א"י אונטערן מאנדאט

ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

לאנדאן, יולי 29 (איטא). — אין נאמען פון דער אידישער אגענטור האט דר. סיירום אדלער היינט טעלעגראפירט די האריקיסטע באנריסונגען צום נייי באשטימטן היי־קאמישאנער פאר ארץ־ישראל, לייט. גענעראל וואטשאפ.

אין זיין טעלעגראמע פארזיכערט דר. אדלער, אז די אידישע אגענטור איז פעסט אנטשלאסן מיטצוארבעטן פאר דער אנערקענונג פון דעם מאנדאט אויבער ארץ־ישראל אין דריקונג אויס די האפענונג אז די ציון וואס וואטשאפ וועט אנהאלטן זיין אמט פון היי־קאמי־שאנער, וועט זיך אויסצייגענען דורך דער נעוונטער אנטוויקלונג פון דער אי־דישער נאציאנאלער היים ווי אויף פאר לעפסטינע אלס א נאנצעס.

אידישע היי סקול קינדער באקומען סקאלערשיפס

פון 22 איסביסטער סקאלערשיפס אין גאנצן מאניטאבא גייען 5 צו אידישע סטודענטן

די מאניטאבא אונווערסיטעט באריכטעט די באשטימונג פון איסביסטער סקאלערשיפס אויפ'ן גרונד פון די רעזולטאטן פון מאניטאבער סטודענטן אין גרייד 12 עקזאמעניישאנס פאר מאטריקולאציע — וועלכע די מאניטאבא עקזאמיניישאן בארד האט אנאנסירט נעכטן.

מאניטאבא ווערט פאר דעם צווייטן עטעיילס אין גיין דיסטריקטן, אין יערן דיסטריקט ווערט געגעבן אן ערשטע סקאלערשיפ וועלכע באשטייט פון $50 מזומן און באפרייונג פון שכר לימוד פאר א יאר צייט אין אונווערסיטעט. אין די פאקולטעטן פון ארטס און סיינענס, דר צווייטע סקאלערשיפ באשטייט פון פרייע לערע און קיין מזומן. די סקאלערשיפ איז ווערט $65.

עס ווערט דערוואר־טעט, אז די סטודענטן וועלכע זיינען באריכטיקט צו פרייער לערע וועלן אויסנוצן דאס רעכט קומענדיקן יאר, אויב דאס איז אבער אומעגלעך קאן מען עס אויסנוצן אין א יאר אחרים, אבער ניט שפע־טער.

פאלגנדיקע אידישע סטודענטן האבן געקראגן די איסביסטער סקאלערשיפס:

אין ווינניפעג — ערשטע סקאלערשיפס: פרידא צייטקין, 661 סעלקירק עוועניו; אהרן ברוקלער, 550 פרינס שארד עוו.; אויזרווין פאנטס, 696 מאונטען עוועניו. (די אנדערע סקאלערשיפס אין גענאנגען צו פלארענס באנינג).

צווייטע סקאלערשיפס: לילי גראנווסקי, 620 סעלקירק עוועניו. (די אנדערע דריי: דאראטי ווירדזשינא דייוויס, מאריאן ערלעכנסאן און עוועלין מעפי).

4 פון די 8 סקאלערשיפס אין וויניפעג זיינען געוואונען געווארן פון די סט. דזשאנס קאלעדזש סטודענטן.

אין מאניטאבא: — ווילליאם האראלד פיישמאן פון מינעדאזא (עשטע סקאלערשיפ); וואלטער האוארד רובינ־שטיין (סט. דזשיימס) 2טע סקאלערשיפ

—(::)—

קאנאדער אינווסטירונגען אין קאנאלן

אטאוואא, יולי 29. — קאנאדע האט אינוועסטירט די סומע פון 233 מיליאן, 608 טויזנט, 586 דאלאר און 46 סענט אין אלע קאנאל סיסטעמען אין בערן נאנצן לאנד, לויט א דערקלערונג פון האנ. ר. דזש. מעקנא, מיניסטער פון האנ. ד. איצ־מיקע שטראפ סיסטעם איז א דורכ־פאל". — זאגט דער באריכט.

די קאמיסיע איז איבערצייגט אין איר מיינונג, אז "א נייער סארט שטראף־אינסטיטוציע מיט איינגעפירט ווערן אין די שטאטן.

אידישער אנגעשטעלטער אין רעליף דעפארטמענט פון ווארשווער שטאט-ראט אפגעזאגט פון שטעלע אונטער לעכערלאכן אויסרייד

ווארשע, יולי 28 (איטא). — מארגן ראטמיל, דער איינציקער אידישער אנגעשטעלטער אין דעם געזעלשאפטלאכן רעליף דעפארטמענט פון ווארשווער שטאט־ראט, איז אפגעשאפט געווארן פון זיין שטעלע אונטער א לעכערלאכן אויסרייד.

ראטמיל ווערט אנגעקלאגט אין האנבען באשעפטיקט אין זיין דעפארטמענט פון אויפ'ן לינקן ווענדל, אין אים צו־לען א קליינעם בעראהלט, כאטש עס איז וועגן אזא שטעלע ניט פארען קיין פארשריפט אין דעם געוויינלאכן בו־דזשעט. די צייטונגען וויינען אבער אז, אז דאס איז א געוויינלאכע דערשיינונג אין די אנדערע דעפארטמענטס פון דער שטאט. עס איז אויף א פאקט אז

פארגלייכט ווייצמאנען צו לענינען און זאגט אז מיט אלע זיינע פעלערען איז ער דער בעסטער פירער

די דאזיקע מיינונג ווערט אויסגעדריקט פון פראָפ. לאסקי אין לאנגן ארטיקל וואס איז פארעפנטלאכט געווארן אין "הערעלד", ארגאן פון לייבאר רעגירונג.

לאנדאן, יולי 28 (איטא). — אין א לאנגן ארטיקל, וואס ער האט פארעפנטלאכט אין "דיילי הערעלד", אר־גאן פון לייבאר רעגירונג, דערקלערט דער באוואוסטער קאמאניסט אין פאר־ליטישער וויסנשאפטסמאן, פראפעסאר הארולד לאסקי, אז עס איז אפאר אין עגלאכקייט צווישן דר. ווייצמאנען און לענינען, און אז דר. ווייצמאן איז מיט אלע זיינע פעלערן דער בעסטער פי־רער.

"דר. ווייצמאנס אונעקגיינע אין בלוין צייטוויליק", — זאגט פראפעסאר לאסקי, — "ווייל אידן קאנען זיך אז אים ניט באניין. דער קאמפיין קעגן ווייצמאנען, — אונטערשטרייכט דער פראפעסאר, — איז דער אויסדרוק פון אידישן כעס קעגן דעם ווי אזוי לאנד אפאסיליר האט באהאנדלט די פאלעס־טינער לאנד. אין ווייצמאן אין געטרייבן געווארן צו רעזיגנירן, ווייל די אידן האבן ניט נעקאנט אנערקענען עגי־לאנד אויף א דירעקטן אופן".

פראפעסאר לאסקי דערט דאן וועגן ווייצמאנס לאראקטער אין זאגט:

"דר. ווייצמאן איז ענאאיסטיש, שווייגזאם, דאסיניגרענד אין ניט נאר־געביק. ער האט אבער די פעאיקייט צו דערפינדן פלענער אין זיין דורכפיר־פירן. ער האט פארשטענדליך מאסטער אין דיפלאמאטישע מאכט זיך צו

היטלעריסטן רופן צו פארניכטן די אידישע פרעסע

היטלעריסט דערווייל פרעזידענט פון פעדעראציע פון דייטשע סטודענטן

ספעצ. טעלעג. צו ד. א. וו. פון "איטא"

בערלין, יולי 29 (איטא). — "אנ־גריף", די בערלינער צייטונג פון די היטלעריסטן און "פאלקישער באבאכ־טער" פון מינכן, זיינען ווידער דערשי־נען היינט, נאכדעם וועמען מ'האט פון זיי אדונטערגענומען דעם פאשטעלונג־באבאכ־טונג. אין אור־ר־ווא, זיינען ניט פארען קיין שטרויענע פי־גורן אין דער רעוויזיאניסטישער ארגא־ניזאציע".

ביידע צייטונגען פארעפנטלאכן אן אויפרוף צו זייערע לעזער זיי זאלן אר־ניכטן די "אדיטיש צייטונגען" אין אונ־שטיגן די "נאצי" פרעסע.

דיי צייטונגען מעלדן אויף מיט טרי־אומף דעם פאקט וואס אויף דער לעע־טער קאנגרעסאן פון דער פערדעראציע פון דייטשע סטודענטן איז מ. ליענאר, א היטלעריסט, דערוויילט געווארן פרע־זידענט פון דער פעדעראציע. וואס דאס מיינט, דערקלערן די צייטונגען, אז די נאנצע דייטשע סטודענטשע קערפער־שאפט וועט כמעט באהערשט ווערן פון די נאצים.

היטלעריסטן אטאקירן אידן אין בערלינער צענטער פון שטאט אין מיטן טאג

בערלין, יולי 29 (איטא). — נאציס־טישע "שטורעס טרופעס" האבן אטאק־קירט אין שערלאך מיסבאהאנלט אי־דישע אפארטייגיער אין דעם צענטער פון פרידריכשטראסע נאענט צו דער הויפט קווארטיר פון די נאציס, אין דער דערעפשטראסע. דאס איז געווען באלד נאכדעם ווי מ'האט אויפגענומען דעם ענגליש פרעזיעדענט, ראמזי מאק־דאנאלד, וועלכער איז געקומען אהער אויף אן אפיציעלן באזוך.

די אטאקע איז פארגעקומען אין דער לעצטער־פסטער טייל פון שטאט אין מיטן העלן טאג, אין האט פארארזאכט גרויס־אנגסט אין אומרו צו די געשעפטס־לייט אין אלגעמיין אין דער אידישער אבעלקערונג בפרט.

לעצטער אפיציעלער נאצים פירער פאלט

בערלין, יולי 29 (איטא). — די לעצ־טע נאציסטישע שטיצע אין אלע פראב־וינציעלע רעגירונגען אין היינט געפאלן ווען הער פראנצ, דער בירגרונגס מי־נישטער פון ברונסוויק האט רעזיגנירט.

—(::)—

אטאוואא, אנט., יולי 29. — טשעקס פון פינף דאלאר און וויינינקער זיינען באפייט געווארן פון סטעפס טעקס דורך אן אמעדרמעניע צו דעם מלחמה "רעזעניע" געזעץ וואס סאיז דא נעכטן אנגענומען געווארן אין פארלאמענט.

דער אמנדרמעניע איז פארגעשלאגן געווארן פון דער רעגירונג.

באָהארנוא קאָמיסיע פארדאמט די סענאטאָרן, באַאמטע און פעריזענלאכקייטן פארבונדן מיט'ן פראָיעקט

אין דעם באריכט פארגעלייגט פארן פארלאמענט ווערט דערקלערט אז איינער פון די פארוואלטער פון דער באהארנוא קאמפאני ה. א. סי. הענרי, איז ניט קיין פאסיקע פערזאן צו פארבלייבן אין דער פארוואלטונג

קאמיסיע רעקאמענדירט רעגירונג קאנטראל פון דער אונטערנעמונג

אטאוואא, יולי 28. — האנ. וו. א. גארדאן, מיניסטער פון אימיגראציע און מיגען, האט פארגעלייגט אין האוז אז קאמאנס דעם באריכט פון דער אפארטמענטארישער קאמיסיע, וועלכע האט אונטערזוכט די באשלדיקונגען קעגן דער באהאר־נוא קאמפאני.

דער באריכט פארדאמט די האנד־לונג פון די דריי סענאטאָרן, אנדריו הייזאן, פון אטאוואא; סענאטאר ווילי־פרעד לאוריער מעקדונאלד און קרי־טיקירט שארף די טייל וואס סענא־טאר האנאס ריימאנד, פון מאנטר־אל, האט גענומען אין די טראנסאק־ציעס.

דער באריכט אנאלזירט די איינ־ענטהייטן אין באצוג צו דער פארד־שווינדונג פון הונדערטער טויזנטער דאלאר פון דער קאמפאני, פאר "פאב־ליסיטי קאמפיין פאנדן" און געפינט אז מר. סווינז האט "מיסבריוכט" די פאנדן פון דער קאמפאני, און זיי אויסגענוצט "אן שאנדע, נוצקאז און פארשווענדערייש, פאר דעם באשטימ־טען צוועק צו באקומען גינסטיקע קאנסידעראציעס מצד דער רעגירונג פאר זייערע פלעגער".

ווען די האנדלונגען פון ר. א. סי. הענרי, דער וויצע־פרעזידענט פון דער באהארנוא קאמפאני, זאגט דער באר־ריכט אז: זיין ארבעט אין 1923 אין פארבינדונג מיט סענאטאר מעקדו־נאלד, און זייער דערפאהרייכע באר־ווינונג פון דער קאמפאני פון א גרויס־ע סומע געלט. וואס זיי האבן כדר־ש'ט געגעבלט. פאר א זאך וואס

63 נפשות געשטארבן נעכטן פון היץ אין די פאראייניקטע שטאטן

ניו־יארק, יולי 29. — דריי און זעכ־ציק נפשות זיינען נעכטן אומגעקומען פון דער גלינענדער היץ אין איינציקע פונקטן אין די פאראייניקטע שטאטן. אין ניו־יארק האט זיך נעכטן דורכגע־טראגן אן עלעקטרישער שטורעם וואס האט פארקלענערט די טעמפעראטור פון 93 גראד היץ צו 90.

אין נארט דאקאטא, אין מינעאפאטא האט די באפעלקערונג אויף אפגעבאפט אביסל דעם אטעם א דאנק א עלעק־טרישן שטורעם וואס האט זיך דורכגע־

נעווזעזנער קאנאדער יוסטיץ מיניסטער געשטארבן

ווערט אויסגעדרוקט פון פראָפ. לאסקי אין לאנגן ארטיקל וואס איז פארעפנטלאכט געווארן אין "הערעלד", ארגאן פון לייבאר רעגירונג.

לאנדאן, יולי 28 (איטא). — אין צוויפאסן, אחוץ דעם אלעם האט ער א לאנגן ארטיקל, וואס ער האט פאר־עפנטלאכט אין "דיילי הערעלד", אר־גאן פון לייבאר רעגירונג, דערקלערט דער באוואוסטער קאמאניסט פון פא־ליטישער וויסנשאפטסמאן, פראפעסאר הארולד לאסקי, אז עס איז אפאר אין עגלאכקייט צווישן דר. ווייצמאנען און לענינען, און אז דר. ווייצמאן איז מיט אלע זיינע פעלערן דער בעסטער פי־רער.

"דר. ווייצמאנס אונעקגיינע אין בלוין צייטוויליק", — זאגט פראפעסאר לאסקי, — "ווייל אידן קאנען זיך אז אים ניט באניין. דער קאמפיין קעגן ווייצמאנען, — אונטערשטרייכט דער פראפעסאר, — איז דער אויסדרוק פון אידישן כעס קעגן דעם ווי אזוי לאנד אפאסיליר האט באהאנדלט די פאלעס־טינער לאנד. אין ווייצמאן אין געטרייבן געווארן צו רעזיגנירן, ווייל די אידן האבן ניט נעקאנט אנערקענען עגי־לאנד אויף א דירעקטן אופן".

פראפעסאר לאסקי דערט דאן וועגן ווייצמאנס לאראקטער אין זאגט:

"דר. ווייצמאן איז ענאאיסטיש, שווייגזאם, דאסיניגרענד און ניט נאר־געביק. ער האט אבער די פעאיקייט צו דערפינדן פלענער אין זיין דורכפיר־פירן. ער האט פארשטענדליך מאסטער אין דיפלאמאטישע מאכט זיך צו

דאיד דזשארדזש ערנסט קראנק

לאנדאן, יולי 28. — האנ. דייוויד לאיד דזשארדזש, פירער פון די ליבע־ראלן אין ענגלאנד, ליגט קראנק אין בעט אויף נירן קראנקהייט, זיין לאנע ווערט באטראכט פאר א ערנסטער, אבער ניט אלארמירנד.

אלע מיטגלידער פון זיין אפאיליע, אויסער דריי פון מאנטרעאל 5. דזשארדזש, זיין פרוי, זיינען אין לאנדאן, אין זיין אויס'ן וועג קיין לאנדאן פון נארט ווייסט.

לאדר דאוסאן אף פען, דער קענינס דאקטאר, איז פון טאנאס קערעיאר־אר וואנס, זיין איידיס, באהאנדלען זיין קראנקהייט.

—(::)—

האגל שטורעם צושטערט גע־רעטעניש פון איינציקער "חלוץ" קאלאניע אין בולגאריע

סאפיע, בולגאריע (איטא). — א גרויסער האגל שטורעם האט לעצטנס צוישטערט איבער דריי פערטל פון דער גערעטענישע אין דער איינציקער "חלוץ" קאלאניע אין בולגאריע, וואס געפינט זיך לעבן דער שטאט ט.־פאזאר־דשיק.

אין דער קאלאניע ארבעטן צוואנציק חלוצים, וואס נרייטן זיך צו פאר ערד ארבעט אין פאלעסטינע. דער שאדן ווערט אפגעשאצט אין הונדערט טויזנט לעווא. די צייטונגען ארגאניזאציע פון בולגאריע האט געשאפן רעליף מיטלען פאר דער געלייטענער קאלא־ניע.

—(::)—

מ. ה. א. בייזבאל טים באוונט נעכטן אונט

מיט זיבן זינן איינער נאכן אנדערן צו זייער קרעדיט, האבן די נאכפאל־גער פון דער סיניאר דזשיאמאד באל־ליג דערוואהרטעט צו זעהן, אז דער ר. מ. ה. א. קלוב וועט נעכטן אונט־אפאהאלן אן אכטן זיג, ווען זיי האבן געשפילט קעגן די "יוניידאס" אין ווערסי פארק. די האפענונג איז אבער ניט פארווירקלאכט געווארן.

די אידישע טים האט נעכטן אונט פארלאָרן די "נייס." די "יוניי־אס" 11 צו 1.

אידישע אָנווזעסטירונגען אין קאנאדע

ווערט אויסגעדרוקט פון פראָפ. לאסקי אין לאנגן ארטיקל וואס איז פארעפנטלאכט געווארן אין "הערעלד", ארגאן פון לייבאר רעגירונג.

אטאוואא, יולי 29. — קאנאדע האט אינוועסטירט די סומע פון 233 מיליאן, 608 טויזנט, 586 דאלאר און 46 סענט אין אלע קאנאל סיסטעמען אין בערן נאנצן לאנד, לויט א דערקלע־רונג פון האנ. ד. דזש. מעקנא, מיניס־טער פון אינוינגאנען. די יערלאכע הכ־נסה פון די דאזיקע קאנאלן איז 536 טויזנט, 727 דאלאר און 33 סענט.

ארעסטאנטן ווערן ברוטאל באאנדלט אין די טורמעס פון די פאראייניקטע שטאטן

וואשינגטאן, יולי 29. — די ווי־נען, וואו זיי קאנען זיך ניט א קער טאן, אדער מען האלט זיי אין דער קערסהאס קאמיסיע וועלכע האט אנ־געפירט אין אויספרשונג וועגן דער באהאנדלונג אין אין ארעסטאנטן אין די טורמעס פון די פאראייניקטע שטאט־טען. האט באריכטעט דורעקט צו פרע־זידענט הואווער, אז אין די טורמעס ווערט אנגעפירט אן אכזרות'דיקע דיס־ציפלין וואס איז שווער צו גלויבן.

אין א גרויסער צאל פון די דריי טויזנט אמעריקאנער טורמעס זאגט די קאמיסיע אין איר באריכט צום פרעזידענט, ווערן די ארעסטאנטן ברו־טאל באשטראפט פאר דייער מינרסטן שמייכל, אדער ווען זיי רייכן אויס אפאהאלן אן אכטן זיג, ווען זיי האבן געשפילט קעגן די "יוניידאס" אין ווערסי פארק. די האפענונג איז אבער ניט פארווירקלאכט געווארן.

די אידישע טים האט נעכטן אונט פארלאָרן אין אזא אפאל ווען זיי צו־געשלאגן אויף קיינטן צו טרן פאר 12 שטונדן צייט, אין מען לאזט אויף זיי ניסן א שטראף פון קאלטע וואסער, זיי ווערן געשטיפן, מען טוט אויף זיי אן א "סטרייט דזשאקעט", מען שטראפט־אינסטיטוציע מיט איינגעפירט ווערן אין אין אייזערנע שטיי־ליפשיץ האט ווירקלאך נעטאן וויכטי־קע ארבעט.

ראמטיל איז ניט נאר אפגעזאגט גע־ווארן פון זיין שטעלע, נאר מען האט אים אויך אויסגעפארערט צו דערשיי־נען פאר א דיסציפלינערער אויספאר־שונג.

די אידישע צייטונגען האבן אויפגע־הויבן א שטורעמדיקן פראטעסט קעגן דער באהאנדלונג פון שטאט־ראט און באר־שולדיקט אז דאס איז "אן אומגעהער־טער אנטיסעמיטישער סקאנדאל". ראט מיל איז געווען אנגעשטעלט אין דעם דזשפארטמענט א לאנגע צייט און די צייטונגען זאגן אז מען האט אים אפ־געזאגט אונטער א לעכערלאכן אויס־רייד.

אידישער אָנגעשטעלטער אין רעליף דעפארטמענט פון ווארשווער שטאָט-ראט אָפּגעזאָגט פון שטעלע אונטער לעכערלאכן אויסרייד

ווארשע, יולי 28 (איטא). — מארגן ראטמיל, דער איינציקער אידישער אנ־געשטעלטער אין דעם געזעלשאפטלאכן רעליף דעפארטמענט פון ווארשווער שטאט־ראט, איז אפגעשאפט געווארן פון זיין שטעלע אונטער א לעכערלאכן אויסרייד.

ראטמיל ווערט אנגעקלאגט אין האנ־בען באשעפטיקט אין זיין דעפארט־מענט פון דער לינקער ווענדל, אין אים צו־לען א קליינעם בעראהלט, כאטש עס איז וועגן אזא שטעלע ניט פארען קיין פארשריפט אין דעם געוויינלאכן בו־דזשעט. די צייטונגען וויינען אבער אז, אז דאס איז א געוויינלאכע דערשיינונג אין די אנדערע דעפארטמענטס פון דער שטאט. עס איז אויף א פאקט אז

מאן פארהאלטן פון דער פאליציי אויף דעם פארדאכט אז ער האט דערמארדעט זיין פרוי

דאופין, מאניטאבא, יולי 29. — א שטונדע שפעטער, נאכדעם ווי א קאר ראנערס דזשורי האט נעמאכט אן אויספארשונג אין פארבינדונג מיט דעם טוט פון זיין פרוי, מערי, האט די פראווינציעלע פאליציי נעכטן ארעס־טירט עגדריו באדז, 52 יאר אלט, א פארמער פון פיין רייווער, אויפן פאר־דאכט, אז ער זאל האבן דערמארדעט זיין פרוי.

זונטאג ארום אכט אויזיגער אין אוונט האט דזשאָ באדז, דער זון פון דעם פארדעכטיקטן מערדער, געפונען דעם קערפער פון זיין מוטער ליגנדיק אין א שטיבל וואס איז געגוצט געווארן אלס די פארם קיך. זי איז ברוטאל דערשלאגן געווארן צום טויט. דער יונ־גער באדז האט ווען דעם באלד גע־מאלדן צו דער פאליציי.

שכנים האבן געזעהן מערי באדז, זונטאג פינף אזייגער נאכמיטאג, ווען זי האט פארלאזט א שכנס'ס היים. דיי פאליציי האט זיך באלד ארויס־לאזט זוכן איר מאן.

אין דער זעלבער צייט האט דר. דזש. אי. ברייזן, קאראנער פון סוואן ריווער, גערופן א דזשורי און מאנטאג ביימאָרגן איז געמאכט געווארן אן אויס־פארשונג וועגן דעם מארד פון דער פרוי.

לויט די ערות וואס דער קאראנער האט אויסגעהערט האט זיך ארויסגע־ווייזן, אז באדז האט מיט זיין פרוי זייער שלעכט געלעבט. ער איז לעג־טענס געווארן פון טורמע, ער איז געווען אין יאר 1929, פאר־משפט צו זיצן פינף יאר אין טורמע, מען האט אים אבער געשווענקט די איבערויקע צייט.

נאכדעם ווי דר. ר. ע. דיקס, פון דאר־פון האט עקזאמינירט דעם קערפער פון דער טורמארדעטער פרוי, האט ער גע־פונען אויף איר קאפ אן נאז, אן אויגע, ריפן און אנדערע פארפער. די פאליציי האט אויספארשונג וועגן

Classified

TUES. JULY 28,

KILSHA Auctione Canada Bldg.

Auto Transportat 382 Donald St.

GIBBONS UPHO METAL W

MAC'S TEA 273½ Donald

REMINGT TYPEWRIT LTD. 220 BANNATYN PHONE 24

Simkin's Tr 456 Stella Ave.

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper in Western Canada.
דאָס אידישע וואָרט
Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.
Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

פינף סענט „באָנוס" פאַר די מערב קאַנאַדער פאַרמערס

די האַוז אָף קאַמאָנס אין אָטאַוואַ האָט נעכטן אָנגענומען דאָס געזעץ וואָס פּרעמיער ר. ב. בענעט האָט פאַרשפּראָכן מיט א צייט צוריק, וועלכעס באַפולמעכטיקט די פעדעראַלע רעגירונג צו צאָלן א באָנוס פון פינף סענט פאַר יעדן בושל ווייץ געוואַקסן אין די פּראָווינצן פון אַלבערטאַ, סאַסקאַטשעוואַן און מאַניטאָבאַ אין'ם יאָר 1931, און צוגעשטעלט צו א לייסנסד עלעווייטאָר אין דער מערב אינספּעקציע דיוויזיע, צו א קאָמישאַן סוחר, טרעק בייער אָדער ווייץ הענדלער — לויט דער דעפיניציע פון „קאַנאַדער גריין אַקט".

דער דאָזיקער געזעץ באַשטימט אַז:

1) נאָר די פאַרמערס פון די דערמאָנטע דריי פּראָווינצן זיינען בארעכטיקט צו דעם באָנוס.

2) נאָר אַזעלכע פאַרמערס וועלכע האָבן ווייץ צו פאַרקויפן, וועלן דעם באָנוס באַקומען.

3) דער באָנוס וועט געגעבן ווערן נאָר פאַר ווייץ וואָס וועט פּראָדוצירט ווערן אין 1931.

אין פאַרלויף פון די דעבאַטעס וואָס זיינען פאָרגעקומען אין פּאַרלאַמענט אין באַצוג צו דער דאָזיקער הילפס אַקציע, האָט פּרעמיער בענעט עטלאכע מאָל אונטערגעשטראָכן דעם פאַקט אַז די הילף ווערט געגעבן בלויז צו די דריי מערב פּראָווינצן, ווייל ס'איז איצט שוין קלאָר פעסטגעשטעלט געוואָרן אַז די דאָזיקע פּראָווינצן געפינען זיך אין אַן ערנסטער דריגגענדער נויט, מער ווי די אַנדערע פּראָווינצן, און צווייטנס ווייל די אַנדערע פּראָווינצן האָבן א נעענטערן מאַרק פאַר זייערע פּראָדוקטן, אין דער צייט וואָס די מערב קאַנאַדער פאַרמערס מוזן צאָלן ביז 16 סענט א בושל פאַר איבערפירן די ווייץ צום עקספּאָרט מאַרק.

* * * * *

די דאָזיקע הילף אַקציע מצד דער רעגירונג איז אין איינקלאַנג מיט די אַלגעמיינע פּאָליטישע אַנשויאונגען פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי בכלל, און מר. בענעט בפרט. בענעט איז אַן איבערצייגטער, עקסטרעמער פּראָטעקציאָניסט. ער גלויבט אַז די ערשטע און גרעסטע אויפגאַבע פון דער רעגירונג איז צו באַשיצן די אינדוסטריע פון לאַנד; באַשיצן זי אונטער אַלע אומשטענדן, דורך אַלע מעגלאַכע מיטלען. דער ערשטער און בעסטער וועג צו שטיצן און דערמוטיקן די אַנטוויקלונג פון דער אינדוסטריע פון לאַנד איז צו העכערן די טאַריפן: מאַכן זיי אַזוי הויך, אַז עס זאָל זיין כמעט אוממעגלאַך פאַר סחורות וואָס ווערן פאַבריצירט, אָדער קאָנען פאַבריצירט ווערן אין קאַנאַדע — זיי זאָלן אימפּאָרטירט ווערן פון אַנדערע לענדער.

א צווייטער וועג איז צו אונטערשטיצן מיט א באָנוס פון דער רעגירונגס קאַסע אַזעלכע אינדוסטריעס וועלכע זיינען נאָך צו ניי אָדער צו שוואַך צו קאָנקורירן מיט די אויסלענדישע.

ביז איצט איז אַזאַ שטיצע געגעבן געוואָרן בלויז צו די פאַבריקאַנטן. כאָטש די פאַבריקאַנטן האָבן אָפט אויסגענוצט די רעגירונגס שטיצע, נים צו אַנטוויקלען זייער אינדוסטריע, און דורך דעם העלפן דעם אַלגעמיינעם וואוילזיין פון דער באַפעלקערונג, נאָר פאַר זייערע אייגענע געווינסן, — ווייל ס'איז געווען גרינג פאַר די פאַבריקאַנטן פון א געוויסן פּראָדוקט זיי זאָלן מאַכן יד אחת, אויסמיידן קאָנקורענץ און פאַרקויפן זייערע סחורות צו אַזעלכע הויכע פּרייזן ווי נאָר מעגלאַך — נים רעכענענדיק זיך מיט דעם וואָס דאָס לייגט אַרויף א ניט באַרעכטיקטע לאַסט אויף די געברויכער.

אַלע אַנדערע פּראָדוצירער פון לאַנד האָבן געקאָנט געניסן פון פּראָטעקציע, א חוץ דעם פאַרמער. ער, דער פאַרמער, איז געווען דער איינציקער וועלכער האָט זיינע פּראָדוקטן געמוזט פאַרקויפן אויפ'ן אָפענעם מאַרק, און קאָנקורירן מיט די פאַרמערס נים נאָר פון זיין לאַנד, נאָר פון דער גאַנצער וועלט.

האָט ער פּרובירט זיך אָרגאַניזירן, זוכן דורך געמיינשאַפטלאַכע מיטלען צו פאַרבעסערן זיין לאַגע. האָט מען געגרינדעט קאָאָפּעראַטיוון. דאָס האָט די לאַגע פונ'ם פאַרמער עטוואָס גרינגער געמאַכט, אָבער רעגולירן דעם פּרייז פון ווייץ האָבן זיי נים געקענט.

* * * * *

אין די מלחמה צייטן האָבן די פאַרמערס פאַרזוכט דעם טעם פון א רעגולירטן פּרייז. די רעגירונג אַליין האָט געשאַפן א מאָנאָפּאָל און געצאָלט הויכע פּרייזן פאַר ווייץ. דער פאַרלאַנג איז געווען גרויס, די פּרייז הויך, האָבן די קאַנאַדער פאַרמערס פאַרנומען גרעסערע פעלדער, און אין 3-4 יאָר צייט פאַרטאָפּלט די פּראָדוקציע. נאָך דער מלחמה, האָט אָבער די רעגירונג אָפּגעשאַפט דעם מאָנאָפּאָל, די פּרייזן זיינען געפאַלן — דער פאַרמער האָט זיך ווידער געפונען אין א שווערער לאַגע.

דאַן איז אַרויסגעקומען אַהרן שאַפּיראָ מיט זיין באַרימטן פּלאַן פאַר א צענטראַלער ווייץ-פאַרקויף אָרגאַניזאַציע (דער „פּול") און די פאַרמערס האָבן אין דעם געזעען זייער דערלייזונג.

איז אָבער דער אומגליק געווען וואָס דער פּול האָט זיך אָרגאַניזירט פּונקט אין דער צייט ווען די פאַראייניקטע שטאַטן האָבן אָנגעהויבן זייער געפערלאַכע פּאָליטיק פון הויכע און העכערע טאַריפן קעגן אייראָפּייאישער קאָנקורענץ. האָבן זיך די אייראָפּייער גענומען באַקאַטירן דעם איינציקן אַרטיקל וואָס זיי פלעגן אימפּאָרטירן אויף א גרעסערן מאַסשטאַב פון אַמעריקע: ווייץ. ערשטנס געהעכערט דעם טאַריף אויף ווייץ. צווייטנס דערמוטיקט זייערע אייגענע פאַרמערס צו נעמען זיך צו דער אַרבעט און פּראָדוצירן ווייץ.

איז געוואָרן אַן איבערפלוס פון ווייץ און די פּרייזן זיינען נאַטירלאַך שרעקלאַך געפאַלן. דער קאַנאַדער פאַרמער איז געבליבן מיט הונדערטער מיליאָנען בושל ווייץ אויף זיינע הענט. קיינע קונים. און אויב שוין יאָ א קונה — דאַרף ער פאַרקויפן זיין ווייץ אויף א נידעריקערן פּרייז ווי עס קאָסט צו פּראָדוצירן.

* * * * *

דערפאַר די אויסערגעוויינלאַך שווערע לאַגע פונ'ם פאַרמער. די ליבעראַלע רעגירונג האָט געהאָפט די לאַגע צו פאַרבעסערן דורך פאַרקלענערן דעם טאַריף אויף אייראָפּייאישע אימפּאָרטירטע סחורות און דורכ'ן עפענען די טירן פון אייראָפּייאישן מאַרק פאַר קאַנאַדעס ווייץ; די קאָנסערוואַטיווע רעגירונג גלויבט אָבער נים אין אַזאַ רפואה. בענעט גלויבט אין דער באַשיצונג פון אינדוסטריע — דורך הויכע טאַריפן. אַזעלכע טאַריפן זיינען אין א געוויסן זין א סובסידיע פאַר די פאַבריקאַנטן. און אום זיך צו באַשיצן קעגן דער אָנקלאַגע אַז פון די הויכע טאַריפן געניסן בלויז די איינוואוינער פון מזרח, וואו עס געפינען זיך דאָס רוב אינדוסטריעס — איז ער געקומען מיט זיין 5 סענט א בושל סובסידיע פאַר די פאַרמערס פון מערב קאַנאַדע: ערשטנס, צו פאַרגרינגערן זייער לאַגע; צווייטנס, צו — דערווייזן אַז ער איז נים פאַרטייאיש; דריטנס . . . צו פאַרמאַכן זיי דאָס מויל.

וועט דאָס העלפן?

קיין ענדגילטיקע רפואה איז דאָס נים. אָבער די פאַרמערס וועלן דאָך באַקומען דאָס יאָר אַן ערך פון זיבן ביז צען מיליאָן דאָלאַר מער פאַר זייער ווייץ, און דאָס מיינט, אַז די דאָזיקע עקסטראַ מיליאָנען וועלן זיך אַרומדרייען צווישן דער מערב קאַנאַדער באַפעלקערונג — און צייטווייליק פאַרגרינגערן די לאַגע.

די פאַרמערס וועלן דאַרפן אויסקעמפן מער ראַדיקאַלע מיטלען פאַר א פּערמאַנענטער לייזונג פון זייערע פּראָבלעמען.

אימיגראַציע מעגלאַכקייטן אין דרום אַמעריקע

אימיגראַציע מעגלאַכקייטן אין טשילי

די אימיגראַציע פאַראייניקונג „האַיאַס־יקאַ־עמיגדירעקט" האָט דאַ ניט לאַנג רעקוגירט איינעם פון איר פאַראַנטוואָרטלאַכע מיטאַרבעטער פון מאָנטעווידעאָ קיין טשילי מיטן צוועק אויסצופאָרשן דאָרטן די מעגלאַכקייטן פאַר א אידישער אימיגראַציע. פון די ערשטע באַריכטן, וועלכע זיינען שוין דערהאַלטן געוואָרן, איז צו זען, אַז, ניט קוקנדיק אויפן קריזיס, וואָס הערשט איצט אין דרום אַמעריקע, אין די לאַגע פונם אידישן ישוב אין טשילי א מער אָדער ווייניקער באַפרידיגענדער און אַז א געוויסע צאָל אידישע גוט קוואַליפיצירטע בעלי מלאכות, ווי למשל: שוסטער, מענער — און דאַמען — שניידערס, מעכאַניקער, גיסער, בעקער און אנד., וועלן קאָנען געפינען אַרבעט אין טשילי און זיך דאָרט איינאָרדענען.

ווי באַוואוסט, איז אויך צו באַקומען וויזעס אויף טשילי נויטיק צו־צושטעלן די טשילענישע קאָנסולאַטן אין אייראָפּע אַן איינרייזע דערלויבעניש (א. נ. „זשאַמאַדרע"). די דאָזיקע „זשאַמאַדרע" קאָן אַרויסבאַקומען יעדע פּערזאָן, — ניט נאָר אומבאַדינגט קרובים, — וואָס וואוינט אין טשילי

...

כות, וואָס אָרדענען זיך אין זעלבסטשטענדיק פון אָנהויב אָן, פאַרדינען א סך מער, ווי עס איז אויבן דערמאָנט. דאָס איז באַזונדערס נוגע די פּראָווינץ שטעט, וואו בעלי מלאכות פעלן אויס אין א סך שטאַרקערער מאָס, ווי אין דער הויפּט שטאָט.

דער פאָרטרעטער פון „היצעם" האָט, אויסער סאַנטיאַגאָ און וואַל פּאַראַיזאָ, באַזוכט נאָך א רייע אַנדערע שטעט: פּאָרטאַ־מאָנט, אָסאָרנאָ, טעמוקאָ און קאָנצעפּציאָן, וועגן וועלכע עס איז פאַראַן ידיעות, אַז אויך דאָרט איז דאַ א נאָכפראַגע אויף אידישע בעל מלאכות.

די אידישע איינוואַנדערונג קיין אַרגענטינע אין משך פון די ערשטע פיר חדשים 1931

עס זיינען דערהאַלטן געוואָרן די אָפיציעלע סטאַטיסטישע ידיעות פון דעם אימיגראַציע דעפּאַרטמענט אין אַרגענטינע וועגן דער איינוואַנדערונג פאַר די חדשים יאַנוואַר־אַפּריל 1931. די דאָזיקע ידיעות זיינען זייער אינטערעסאַנטע און כאַראַקטעריזירן דעם איצטיקן קריזיס, וועלכער הערשט אין אַרגענטינע. די צאָל אימיגראַנטן האָט אין משך פון די דערמאָנטע פיר חדשים דערגרייכט 26,701 פּערזאָן (אַנשטאָט 45,276 אין משך פון דעם זעלבן פּעריאָד פון יאָר 1930); צווישן זיי: 1799 אידן (אַנשטאָט 2819 פאַר דעם זעלבן פּעריאָד פון יאָר 1930) וועלכע באַטרעפן 6.3% פון דער אַלגעמיינער צאָל איינגעוואַנדערטע. לויט די איינצלנע חדשים פאַרטיילט זיך די צאָל אידישע אימיגראַנטן, ווי פאָלגט:

אין יאַנוואַר	— — — — —	473
„ פעברואַר	— — — — —	878
„ מערץ	— — — — —	253
„ אַפּריל	— — — — —	195

די פאַרהעלטנמעסיק הויכע צאָל אידישע אימיגראַנטן אין פעברואַר חודש דערקלערט זיך דערמיט, וואָס א דאַנק די באַמיאונגען פון די „היצעם" אָרגאַניזאַציעס אין די אימיגראַציע לענדער, באַזונדערס אין פּוילן, האָט זיך איינגעגעבן צו באַקומען א סך אַרגענטינישע וויזעס נאָך פאַרן ערשטן יאַנוואַר 1931, ד. ה. איידער עס איז ...

סטאַנטירן, אַז די אַלגעמיינע, ווי אויך די אידישע אימיגראַציע פאַרקלענערט זיך פון חודש צו חודש. באַזונדערס אינטערעסאַנט זיינען די ציפערן וועגן דער אַלגעמיינער און אידישער אויסוואַנדערונג פון פּוילן קיין אַרגענטינע. אַזוי למשל, האָט די אידישע אויסוואַנדערונג אין די ערשטע פיר חדשים פון דעם יאָר 1930 אויסגעמאַכט בסך הכל 25% פון דער אַלגעמיינער פּוילישער אויסוואַנדערונג; ...

אידישע אימיגראַציע פאַר פיר חדשים אויסגעמאַכט שוין פּאָפּציק פּראָצענט פון דער אַלגעמיינער אימיגראַציע, און נעמלאַך:

אין יאַנוואַר האָבן פון פּוילן קיין אַרגענטינע עמיגרירט 970 פּערזאָן (אידן 386).

אין פעברואַר האָבן פון פּוילן קיין אַרגענטינע עמיגרירט 1468 פּערזאָן (אידן: 822).

אין מערץ האָבן פון פּוילן קיין אַרגענטינע עמיגרירט 373 פּערזאָן (אידן: 181).

אין אַפּריל האָבן פון פּוילן קיין אַרגענטינע עמיגרירט 251 פּערזאָן (אידן: 138).

פאַר דער כאַראַקטעריסטיק פון דעם עקאָנאָמישן קריזיס, וואָס הערשט אין אַרגענטינע, איז גענוג אַנצואווייזן פאָלגענדע ציפערן, און נעמלאַך: אין יאַנוואַר האָט ... גענדע: אין יאַנוואַר האָט די צאָל רעעמיגראַנטן אויסגעמאַכט 25% פון דער אַלגעמיינער צאָל איינגעוואַנדערטע; אין פעברואַר — 43%; אין מערץ — 38% און אין אַפּריל — 78%. די רעעמיגראַציע איז, ווי שטענדיק, זייער שטאַרק צווישן די איטאַליענער און שפּאַניער, זייער שוואַך ביי די פּאָליאַקן און כמעט אומבאַדייטענד ביי די אידן.

קובא

די לעצטע פאַראָרדענונגען וועגן דער איינוואַנדערונג קובא

די דירעקציע פון „היאַס־יקאַ־עמיגדירעקט" האָט לעצטנס דערהאַלטן א ידיעה, אַז דער אימיגראַציע דעפּאַרטמענט פון קובא האָט אַרויסגעגעבן א נייע פאַראָרדענונג, לויט וועלכער יעדער אימיגראַנט דאַרף ביים אויסשיפן זיך באַווייזן אַמווייניקסטן צוויי הונדערט דאָלאַר אין מזומן און אויסער דעם נאָך א דעפּאַזיט אָדער א גאַראַנטיע פון א קאָמערציעלער אונטערנעמונג אויף הונדערט דאָלאַר. דערביי איז באַזונדערס וויכטיק צו באַמערקן, אַז עס וועלן מער ניט גענומען ווערן אין אַכט די דערקלערונגען, אַז די קרובים פון די פאַראינטערעסירטע אימיגראַנטן האָבן דעפּאָנירט ביים „היאַס", ניו־יאָרק, די אַנטשפּרעכנדע סומע. די אימיגראַנטן וועלן מוזן, אַזוי אַרום, האָבן ביי זיך צוויי הונדערט דאָלאַר אין מזומן, ווי אויך די אויבנדערמאָנטע גאַראַנטיע אויף די הונדערט דאָלאַר. דער דאָזיקער נייער דעקרעט איז שוין אַריין אין קראַפט.

די לאַגע פון דער אידישער באַפעלקערונג אין קובא

דער „אידישער צענטער" אין קובא מעלדעט פאָלגנדעס. די לאַגע פון דער אידישער באַפעלקערונג אין קובא איז אין איצטיקן מאָמענט אַן אויסערגעוויינלאַך שווערע. דער איינציקער צווייג פון דער אינדוסטריע, וועלכער האָט זיך ביז איצט געפונען אין די אידישע הענט, איז געווען די שוכוואַרג אינדוסטריע. אָבער אין פאַרלויף פון די לעצטע וואָכן האָבן פיר שוך פאַבריקאַנטן געשלאָסן זייערע ...

... אַרבעט: און אַזוי ווי קריגן אַרבעט איז איצט אַבסאָלוט אוממעגלאַך, איז זייער לאַגע זייער אַן ערנסטע. צום אַרטיקן קאָמיטעט אין האַוואַנאַ קומען אָן זייער פיל בקשות וועגן רעפּאַטריאַציע, אָבער ניט אַלע פון די דאָזיקע בקשות קאָנען באַפרידיקט ווערן: די שיפס געזעלשאַפט, מיט וועלכער דער קאָמיטעט שטייט אין פאַרבינדונג און וועלכע איז מסכים צו נעמען די רעעמיגראַנטן צום האַלבן טאַריף, נעמט אָן אויף יעדער שיף בלויז א באַשרייַנקטע צאָל אַזעלכע רעעמיגראַנטן. דער גרעסטער טייל פון די לעצטע האָבן אַפילו ניט דעם מינימום פון די רייזע הוצאות, און די לאַגע זייערע איז א ...

(שלום אויף דער לעצטער זייט)

מעשי בראשית ביים ים המלח ∴

פון דר. א. ש. יודים

אין א באַק-אויטאָ

דאַכט זיך די פּאָסטקייט אַליין. קוים פאַרביי דעם וואונדערלאַכן געטזאַמאַנע קלויסטער, וואו אַמאָל מיט קנאַפּע 2 טויזנט יאָר צוריק האָט געזאָלט פאַרדאַמט ווערן גאָטס זון, — און דערפון האָט זיך דאַן אויסגעגאָסן גאָט'ס קללה אויף גאָט'ס פאָלק — קוים פאַרביי ...

... הויבט אָן צו קאָכן און צעפּאַרען איבער אַלע אונזערע באַגריפן און אויפפאַסונגען, ס'צעלייגן זיך די מוסקולן. מען דערפילט: ס'איז דער סוף פון זיין — אָדער דער אָנהויב פון ווערן, פון א ניי ווערן.

גשר אַלענבי

...

אָבער אַזוי נאָענט צום ירדן און עבר הירדן — האָט מען זיך ניט געקאָנט איינהאַלטן, און ניט געקאָנט פאַרשטיין וואָס באַדייט די „ענגלישע פאַן" אויף דער זייט, און די „אַבדולי'שע פאַן" אויף יענער זייט פון ירדן. דאַכט זיך א בריק און אויף דעם נאָמען פון „עראַבערער" — „גשר אַלענבי" און בריקן דאַרפן דאָך פאַרבינדן און ניט צעשיידן — אָבער דאַ האָט מען אויפגעשטעלט א קינסטלאַכע טויער און פון דעם ירדן, וואָס פאַרבינדעט און באַפייכט און פאַראייניקט צוויי טיילן פון איין היימלאַנד, געמאַכט א גרענעץ ...

... ערשט א מדבר פאַר צוויי יאָר — איז עס היינט א קאָכקעסל פון אַרבעט און לעבן, א ווילאַ נאַוואַ.

(שלום מאַרגן)

נאַפּאָלעאָן און די טאָכטער פון א אידישן אַרענדאַר ∴

א לעגענדע וואָס מען דערציילט אין ווילנער געגנט

דעם רבי'ס טאכטער

א העכסט שפאנענדיקער ראמאן פון דעם אידישן לעבן אין מיטל־אלטער

פון לעאן וויזענטעל

(פארזעצונג)

— שיסט זי! דערמארדעט זי! באַווארפט זי מיט שטיינער! — אזעלכע און אנדערע אויסרופן האבן זיך דערהערט אלס ענטפער אויף דער אלטערס רייד.

חנה'לע האט געהערט די דאזיקע אויסרופן, אבער מערקווירדיק, אז זיי האבן זי איצט שוין מער ניט גע־ארט. זי האט געזען אז זי איז אריינגעפאלן און זי איז געווען גרייט זיך איינגאנצן איבערצוגעבן אין די הענט פון גאט. זאל דער אויבערשטער טאן מיט איר וואס ער וויל — האט זי זיך געטראכט. — אויב גאט האט אזוי באשטימט איר גורל, אז זי זאל דארפן שטארבן פון די הענט פון אירע ווילדע אנפאלער, אזוי וועט זי אננעמען באהבה גאטס ווילן. וויל גאט ניט, אז זי זאל שטארבן, אזוי וועלן זיי איר סיי ווי ניט קאנען גארניט טאן.

— ניין, — האט די אלטע ווייטער אויסגערופן, — איר האט מיך ניט פארשטאנען, מיינע קינדער. איך האב ניט געמיינט אייך צו זאגן, אז איר זאלט די פארדאמטע אידישקע ניט באשטראפן. איך האב נאר געוואלט אייך דערקלערן, אז זי באַלאנגט ניט בלויז צו אונז אליין. איך האב געמיינט, אז ווען א אידישקע איז געקומען פארלעצן אונזער יום־טוב, דארף זי פארברענט ווערן אויף דעם שייטערהויפן און דאס דארפן טאן אלע קריסטן און ניט בלויז מיר אליין.

די דאזיקע ווערטער האבן ארויסגערופן די גרעסטע פרייד פון די צעווילדעוועטע מענער און פרויען.

— פארברענען! פארברענען! — האט די מאסע כמעט אין איין קול געענטפערט. — נעם זי צום שייטערהויפן.

אבער ניט אלע האבן געדולד צו ווארטן ביז מען וועט חנה'לען פירן צום שייטערהויפן. די מער אויפגערעגטע און פאר'שיכור'טע פון דער מאסע האבן אויף איר אנגעפאנגען ווארפן בלאטע און שטיינער, און די וואס זיינען געשטאנען נאענט צו איר, האבן זי אויך באלייגט מיט זייערע פויסטן.

איינזעענדיק אז איר שפיל איז א פארלארענער, האט זיך חנה'לע מיט אלע אירע כחות זיך צוגערוקט האַרט צו דער וואנט, אן וועלכער זי איז געווען אנגעשפארט און זי האט געווארט אויף עפעס א נס פון הימל. דאס הארץ האט איר געזאגט, אז גאט וועט זי ניט פארלאזן, און זי איז געווען כמעט זיכער, אז פון ערגעץ וועט אנקומען הילף.

פלוצלונג האט איינער פון די שווערע שטיינער, וועלכער איז געווארפן געווארן פון עפעס א פרוי אין דער מאסע, זי געטראפן אין קאפ און א שטראם בלוט האט זיך אנגעפאנגען צו גיסן פון איר שטערן.

דערזעענדיק דאס בלוט איז די מאסע געווארן נאך אויפגערעגטער און די ווילדע קולות האבן פארהילכט די לופט. אלע האבן עפעס געוואלט, אלע האבן געוואלט נקמה נעמען אן דעם קרבן וואס איז אריינגעפאלן אין זייערע הענט. אבער יעדער איינער האט דאס געוואלט טאן אויף אן אנדערן אופן און דערפאר האבן אלע געשריען, אלע האבן געגוואלדעוועט, ביז די געשרייען, זידלערייען און קללות זיינען געווארן אזעלכע, אז קיינער האט מער ניט געהערט דעם צווייטנס שטימע.

אינמיטן פון דעם דאזיקן טומל האט קיינער ניט באמערקט ווי פון אונטן זיינען פלוצלונג אנגעקומען עטלאכע פארמאסקירטע אריסטאקראטישע רייטער אויף פערד, וועלכע האבן זיך צוריקגעקערט פון יאגד אין א דערבייאיקן וועלדל. די דאזיקע רייטער האבן געזעען דעם איבערפאל פון דער ווילדער מאסע אויף דער הילפלאזער אידישער מיידל, און זיי האבן זיך אפגעשטעלט געוואר צו ווערן וואס דארט קומט פאר.

די איינציקע וואס האט דערזעען די ניי־אנגעקומענע איז געווען — חנה'לע. ניט אכטנדיק אויף דער דראנג־דער געפאר אין וועלכער זי האט זיך געפונען, האט די מוטיקע חנה'לע ניט פארלארן איר באוואוסטזיין. זי האט געקוקט דער געפאר גלייך אין די אויגן אריין און זי האט מיט דער טיפסטער פאראכטונג צו אירע אנפאלער אריבערגעקוקט איבער זייערע קעפ, ווייל זי איז געווען זיכער, אז ערגעץ וועט זיך אימיצער באווייזן וואס וועט זי באפרייען פון זייערע הענט.

דערזעענדיק די פרעמדע אויף די פערד, האט חנה'לע כמעט אינסטינקטיוו דערפילט, אז דאס זיינען אנדערע מענשן, און זיי קערן זיך גאר ניט אן מיט די ווילדע מענשן, וועלכע זיינען זי באפאלן און באהאנדלען זי אזוי אוממענשלאך און ברוטאל.

חנה'לע האט דערפאר אויסגעשטרעקט אירע שיינע, לאנגע הענט אין דער ריכטונג, אין וועלכער די רייטער זיינען געשטאנען. זי האט געוואלט צו זיין שרייען, רופן נאך הילף, אבער זי איז דאן שוין געווען צו שוואך, דאס בלוט האט גערונען פון איר וואונד אין קאפ, און זי האט מער ניט געקאנט ארויסברענגען קיין איינציקן ווארט פון איר מויל.

פונקט דאמאלסט ווען זי האט געוואלט אויסשרייען און בעטן הילף ביי די אריסטאקראטישע רייטער, האבן זיך אירע פיס אנגעפאנגען איינבויגן אונטער איר און זי האט לאנגזאם אנגעפאנגען צו זינקען צו דעם באדן.

— ווער איז די שיינע מיידל און וואס ווילן זיי פון איר? — האט א יונגער, געזונטער רייטער, געפרעגט איינעם פון זיינע באגלייטער.

— איך ווייס ניט ווער זי איז, אבער איך פארשטיי, אז זי האט זיך מיט עפעס פארזינדיקט קעגן דער מאסע און זיי ווילן איר טויטן — האט דער צווייטער געענטפערט.

— אבער דאס איז דאך גרוזאם, דאס איז שרעקלאך! — האט דער ערשטער אויסגערופן, — מיר מוזן זי ראטעווען, מיר קאנען ניט לאזן די שיכור'ע חזירים דא דורכפירן זייער מארד־פלאן אויף א שוואכער און הילפלאזער מיידל.

און איידער דער צווייטער האט נאך געהאט צייט צו ענטפערן, און איידער די אנדערע רייטער האבן נאך געקאנט באגרייפן וואס זייער פריינט באאבזיכטיקט צו טאן, האט ער מוטיק ארויסגעצויגן זיין שווערד און ער האט אויסגערופן צו דער מאסע:

— מאכט פלאץ, איר ווילדע מענשן! לאזט אפ די מיידל, ווייל איך וועל אייך דא אלע אפהאקן די קעפ.

— פרינץ! וואס טוט איר? — האט אויסגערופן איינער פון זיינע באגלייטער. — מיר זיינען בלויז עטלאכע מענשן קעגן אזא גרויסן עולם, דערצו איז דאס א קארניוואל, דער טאג ווען דאס פאלק איז פריי און מיר האבן ניט קיין רעכט זיך אריינצומישן זיך אין דעם וואס זיי טוען.

אבער דער שטארק אויפגעבראכטער יונגערמאן, וועלכן דער אנדערער האט אנגערופן פרינץ, האט אפילו ניט געהערט די דאזיקע ווערטער.

אנעמענדיק דעם צוים פון זיין גרויסן אראבישן פערד האט ער אים דערלאנגט א שטארקן זעץ מיט די שפורן און ער האט אים מיט א גוואלדיקער קראפט אריינגעטריבן צווישן דער מאסע, וועלכע האט פון גרויס איבערראשונג ניט באגריפן וואס דא קומט פאר און האט געמאכט פלאץ פאר דעם געוואגטן רייטער.

אין א סעקונדע איז ער שוין געווען מיט זיין פערד לעבן חנה'לען, וועלכע איז שוין אבער געווען האלב באַוואוסטלאז פון די ביז איצטיקע איבער מענשלאכע אנשטריינגונגען. דער פרעמדער האט באלד באגריפן דעם צושטאנד, אין וועלכן זי געפינט זיך און ער האט צו איר אויסגערופן עטלאכע דערמוטיקנדע ווערטער, וועלכע חנה'לע האט נאך טיילווייז געהערט און פארשטאנען.

— שרעק זיך ניט, מיין קינד, — האט ער צו איר אויסגערופן, — זיי וועלן דיר ניט וואגן קיין שלעכטס צו טאן.

מיט א קרעפטיקער באוועגונג האט ער זיך דאן איינגעבויגן און אנגעמענדיק חנה'לען ביי אן ארים האט ער זי כמעט אן גרויסע אנשטריינגונגען ארויפגעצויגן צו זיך אויף דעם פערד און ער האט מיט איר אנגעפאנגען אוועקצורייטן.

די מאסע איז געשטאנען ווי בארויסט און פארוויקעט, ניט וויסנדיק וואס דא איז פארגעקומען. זיי האבן ניט געוואוסט ווער עס איז דער פרעמדער וואס האט געוואגט פון זיי אוועקצורייסן זייער קרבן און פון זיי אוועקצונעמען דאס פארגעניגן אין דעם קארניוואל טאג צו זען א אידישע מיידל ברענען אויף דעם שייטערהויפן. אבער אין זייערע געדאנקען האבן זיי זיך פארגעשטעלט, אז דאס מוז זיין עפעס א מעכטיקער מענש און זיי האבן צו אים געפילט אן אינסטינקטיוון דרך ארץ.

באלד זיינען די איבערראשטע מענער און פרויען אבער אויפגעוועקט געווארן פון דעם דאזיקן צושטאנד.

פאר זיי איז דערשינען א פויער מיט א לאנגער און שווארצער בארד, וועלכער איז געווען באקאנט אין דער גאנצער געגנט פון טירנא אלס א היידליקער און ער האט אין זיי ווידער דערוועקט זייער פריערדיקן דורשט נאך דעם בלוט פון דער אידישער מיידל.

(ווייטערס קומט)

עדמאנטאן

עדמאנטאנער נאטיצן

מר. און מרס. מ. מעלאך האבן זונטאג געגעבן א ביטש פארטי אין עדמאנטאן ביטש לכבוד זייער גאסט מיס מילדרעד פרי, פון וויניפעג. אין אוונט האט דער עולם פארבראכט אין דער היים פון טעד קאהען. מרס. מ. גרין און מרס. ט. קריסטאל זיינען געווען די "האסטעס".

* * *

מיס ען גאלאסעס פון וויניפעג איז דא צו גאסט פאר עטלאכע וואכן, ביי מיס סארא ווייסבערג. פון דאנען וועט זי פארן קיין מייערטאפ צו דר. און מרס. וואלאכאוו.

* * *

מר. ר. קיילאך פון וויניפעג איז דא צו גאסט ביי מר. און מרס. ב. ווייסבערג.

* * *

בען באקאט, פרענק קאווען, מאו זיידמאן אל. און סעם קאהען און מ. סטימען, אלע פון וויניפעג, זיינען אין עדמאנטאן־ וועגן געשעפט אנגעלעגנהייטן. זיי זיינען געקומען אהער פון וואנקאווער מיט א קאר.

* * *

מר. און מרס. א. אסטרי זיינען אפגעפארן קיין בענף מיט אן אווטאמאביל, אווו זיי וועלן פארברענגען זייערע וואקאציעס.

* * *

מיס ב. נאזיק וועלכע איז דא געווען צו גאסט פאר א מאנאט צייט ביי מיס פערל גארפין און איידא באלצאן, איז אפגעפארן קיין קאלגארי און לעטברידוש.

* * *

שבת אוונט האט מיס סארא ווייסבערג געגעבן א פארטיע לכבוד מיס ען גאלאסאס, פון וויניפעג.

* * *

די מוטערס אקזילערי פון תלמוד־תורה אנאנסירט איר יערלאכע גארטן־פארטי וואס וועט פארקומען אין דער היים פון מרס. א. קריסטאל דעם 19טן אווגוסט. אלע זיינען איינגעלאדן.

* * *

מר. סעם ראדין איז אפגעפארן קיין וואנקאווער וועגן געשעפט אנגעלעגנהייטן.

* * *

מר. און מרס. מעקס קריסטאל און זייער טאכטער ראנא, פון טאראנטא, זיינען צו גאסט ביי זייערע עלטערן, מר. און מרס. א. קריסטאל.

* * *

מר. און מרס. דזש. באלצאן האבן געגעבן א "דינער" פרייטאג אוונט. אויסערשטאטיקע געסט זיינען געווען: בען באקאט, פרענק קאווען, מאו זיידמאן, אל. און סעם קאהען און מ. סטימאן, אלע פון וויניפעג.

* * *

מר. און מרס. טשארלס בראנשטיין, פון וויניפעג, זיינען פארבייגעפארן עדמאנטאן צו פאסיפישן ברעג. זיי זיינען דא געווען די געסט פון מר. און מרס. ל. קליין.

* * *

מיס ען וואסערמאן האט, שבת, געגעבן א פארטיע פאר א צאל פריינט אין דער היים פון איר שוועסטער און שוואגער מר. און מרס. ל. קליין.

* * *

מר. ה. זאנד, פון ספרינג וועלי, איל. האט פארבראכט אין עדמאנטאן א מאנאט צייט. ער איז געווען דער גאסט פון זיין שוועסטער און שוואגער מר. און מרס. א. גאלדמאן.

א פאטער פון קינדער, וועלכער האט א פיינע פרוי, פארבענקט זיך נאך ליבע און בעט אן עצה

פון אביגדור

אלערליי טראגעדיעס שפילן זיך אפ אויף דער וועלט און די וועלט איז פול מיט מענשן וועלכע ליידן.

פאראן טראגעדיעס וועלכע זעען זיך קלאר ארויס; פאראן אבער אויף דער וועלט אויך אזעלכע סארטן טראגעדיעס וועלכע זיינען טראגעדיעס בלויז פאר די וואס ליידן און פאר זייטיקע מענשן קוקן זיי אפט אויס ווי נארישקייטן.

אט אזא סארט טראגעדיע וועלן מיר היינט שילדערן פאר אונזער לעזער — א טראגעדיע וועלכע וועט זיכער קלינגען ווי א נארישקייט פאר פילע פון אונזערע לעזער, אבער ער ליידעט און האט ווי פילע אנדערע זיך געווענדעט צו אונז פאר אן עצה ווי אזוי פאנאנדערצופלאנטערן זיך פון דעם "טראגישן" פאמיליען פלאנטער.

און אזוי ווי ער איז געקומען פרעגן אן עצה וועלן מיר אט די גאנצע פאמיליען דראמע איבערגעבן אין זיינע אייגענע ווערטער, נישט צוגעבנדיק א ווארט:

איך בין 46 יאר אלט, פארהייראט, און א פאטער פון דריי דערוואקסענע קינדער, צוויי איינגלאך און איין מיידל. מיט מיין פרוי האב איך געהייראט מיט צוויי און צוואנציק יאר צוריק אין דער אלטער היים און מיר זיינען איין יאר שפעטער צוזאמען אפגעפארן קיין אמעריקע.

ווען איך האב געהייראט מיט מיין פרוי איז דאס געווען א שידוך, ווי אלע שידוכים אין דער אלטער היים. א שדכן האט אונז צוזאמענגעפירט, מיר זיינען זיך געפעלן געווארן און מיר האבן חתונה געהאט. קיין ליבע איז צווישן אונז, ווי ביי די מייסטע אזעלכע פארלאך, ניט געווען; ניט איך האב זי געליבט און נישט זי האט געפילט אביסל אויפריכטיקע ליבע צו מיר. איך האב געהייראט ווייל זי האט געהאט א שיינעם נדן, און זי — ווייל איך בין געווען א פיינער יונגערמאן — פון א זייער חשוב'ער פאמיליע.

דער נדן, ווי אלע נדנ'ס, איז אוועק באלד נאך דער חתונה. מיר האבן געעפנט א געשעפט, וואס איז געווען אויך גרויסע צרות פון אנפאנג אן, און נאך א קורצער צייט, ארום אכטן מאנאטן, האבן מיר געמוזט באנקראטירן. דערנאך זיינען מיר אוועק קיין אמעריקע, ווייל בלייבן אין דער היים וואלט מען מיר זיכער געוועזן געפירט אויף א לייגנער צייט אין טורמע.

אין אמעריקע האבן מיר זיך די ערשטע יארן זייער געפלאגט. אבער דוקא אונזערע צרות האבן אונז שטארקער פארבונדן און מיר זייענען זיך געווען געטריי און איבערגעגעבן. אונזער לעבן איז געווען אזוי שיין, אז פאר א געוויסער צייט האב איך זיך אפילו איינגערעדט אז איך ליב מיין פרוי, און איך האב אויף זיך געקוקט ווי אויף אן אמת גליקלאכן פאמיליען מאן און פאטער.

עס קאן זיין, אז ווען איך באגעגן ניט די פרוי, וועלכע האט מיר ערשט אויך אן אמת געוויזן וואס דאס איז אזוינס ווירקלאכע ליבע, וואלט איך אזוי געווען אפגעלעבט מיט מיין פרוי אונזערע יארן, און איך וואלט קיינמאל ניט געווען געוואוסט פון דעם וואונדערבארן געפיל, וואס רופט זיך ליבע.

האט אבער ווי עס זעט אויס, מיר דאס מזל צונעשפילט און געוואלט אז איך זאל אויך אמאל וויסן פון יענעם דערהאבענעם געפיל וואס דערפרייט אזוי פיל מענשלאכע הערצער, און איך האב זיך באקענט מיט א פרוי וואס איז אן אמת'ער מלאך, און וועלכע איך האב ליב געקראגן מער ווי איך קאן אייך שילדערן.

צום אומגליק זיינען מיר אבער ביידע פארהייראט, איך א פאטער פון דריי קינדער, כאטש שוין דערוואקסענע און זי — א מוטער פון צוויי שיינע טעכטערלאך. די פרוי ליבט מיר ניט ווייניקער ווי איך ליב זי, אבער זי זאגט, אז זי קאן ניט טראכטן וועגן פארלאזן איר מאן, מחמת זי וויל אירע קינדער ניט מאכן פאר לעבעדיקע יתומים. איך פיל אבער אז עס וועט מיר זיין שווער צו לעבן אן איר. דער געדאנק, אז איך קאן זיך קיינמאל ניט פארבינדן מיט דער פרוי וועלכע איך האב אזוי ליב, און וואס איז אין דער אמת'ן מיין ערשטע ליבע, טרייבט מיר פשוט צו משוגעת.

איך ווייס, אז דאס איז ניט זייער פיין פון מיר, ווייל איך בין דאך אויך א פאטער פון קינדער. אבער מיינע קינדער זיינען שוין דערוואקסענע און אויסער דעם בין איך אין דער לאגע זיי אזוי צו פארזארגן, אז עס זאל זיי גאר ניט פעלן, אויך מיין פרוי וועל איך פארזארגן. איך טענה מיט מיין געליבטער, אז איך וועל אויך זארגן פאר אירע קינדער, אבער זי האט איר ליבע, עפעס ווייניק צוטרויען צו מיר און זי קאן ביי זיך ניט באשליסן וואס צו טאן. זי זאגט מיר אז זי האט פיינט איר מאן, אז זי ליבט נאר מיך, אבער זי איז צו שוואך צו פארלאזן איר הויז.

איך וויל אייך זאגן, אז איך ווענדע זיך צו אייך פאר אן עצה מיט דעם וויסן פון מיין טייערער געליבטער. מיר האבן ביידע אפגעמאכט איך צו פרעגן אן עצה, ווי אזוי מיר זאלן האנדלען. איך האף, אז איר וועט אונז פארשטיין אז מיר זיינען ניט קיין פארברעכער, נאר צוויי נשמות וועלכע ליבן זיך און וואלטן וועלן זיין גליקלאך צוזאמען. איך ווייס, אז אין די אויגן פון דער וועלט זעען מיר אויס ווי שלעכטע, פארדארבענע מענשן, אבער איך פארזיכער אייך אז מיר זיינען דאס ניט. אונזער פארברעכן באשטייט נאר אין אונזער ליבע, א ליבע, וואס גאט אליין וואלט זי ניט געקאנט באשאפן שענער און דערהאבענער.

יא, פאר פילע פון אונזערע לעזער קלינגט די גאנצע געשיכטע ווי א נארישקייט? אבער ווען אט דער מאן האט פאר אונז געשילדערט זיינע ליידן, האט מען געקאנט זעען, אז ער לוידט שרעקלאך.

1 טאג

נ. פ. פארטנאי מענעדזשער

ג ע ד י י נ ק ט ! אז מיר קאנען אייך געבן באדינונג אויב איר פאר לאנגט, אין אלע אייערע — דריי קלינינג אדער פארבן

PERTH DYE WORKS LTD. 37 266

עדמאנטאן

דר. דזשאן ע. ווילקינסאן, דענטיסט
M.D.S., L.D.S.
Phone: Office 24 665; Res. 31 693
520 Tegler Bldg., Edmonton, Alta.

DR. J. C. SHARP
דאנטיסט
אפיס שטונדן, 9 ביז 5
אוונט ביי אפאינטמענטס
Office Ph 24718; House Ph 82246
Ste. 103 Pantages Theatre Bldg.
Cor. Jasper Ave. and 102nd St.
EDMONTON, ALTA.

DR. W. A. MORGAN
Dentist
דענטאל פלייטס, "ברידזש ווארק"
איבערן פאנטיידזשעס טעאטער
102 Brown Bldg. Edmonton, Alta.
Ph. 24 918—Res. 25 487

MORRIS BAKER
לאו אפיס
510 TEGLER BLDG. PHONE 27 888

MY VALET CLEANERS
קעש און קערי פרייזן
75c מענערשע סוטס, גערייניקט און געפרעסט
40c מענערשע סוטס, ספאנדזשט און געפרעסט
85c ליידיס דרעסעס, פליין, גערייניקט און געפרעסט
9352 106 A AVE. EDMONTON
PHONES: 5547 - 1891 - 5256

Mrs. JAMES JONES
האלסייל און ריטייל
קוואליטי פיש פון לייקס און ים
מיר דעליווערן
CITY FISH MARKET
Phone 22 531 Edmonton

E. S. AGNEW
דראגיסט און סטיישאנער
9546 Jasper Ave. Phone 22 432
EDMONTON, ALTA.

50% איר סייפט
ווען איר שיקט אייער קלינינג צו די
דאלער קלינערס
11217 JASPER AVE.
PHONE 23 513

The Art League
EDMONTON
שניידט אויס דעם דאזיקן אדווערטייזמענט — עס איז ווערט 20 פראצענט דיסקאונט אין אונזער סטודיא.

אייז
א צייט אויס־געפרובירט
פריי פון טראבל
פארפרירונג
The Arctic Ice Co.
10001-97TH ST.
EDMONTON - ALBERTA
שפארט מיט אייז

PHOTOS
אין יעדער פאטא איז אפגעשפיגלט דער צייבער און פערזענלאכקייט פון דער פערזאן
Phone 25 444
פאר אן אפאינטמענט
McDERMID STUDIOS LTD.
10133 - 101st St. Edmonton, Alta.

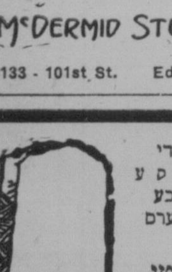
מיר זיינען די איינציקע אויסשליסלאכע מאנופעקטשורערס פון מאנומענטן אין עדמאנטאן
איידער איר באשליסט צו קויפן א מצבה פאר אייערע ליבע און טייערע, קומט און זעט אונז. עס וועט זיך אייך באצאלן.
ALBERTA GRANITE MARBLE & STONE
10702-101st St. Phone 24 058
EDMONTON

H. B. KLINE & CO.
זייגערמאכערס, דזשועלערס און אפטישאנס
10069 JASPER AVENUE PH 24 350
(Next to Capitol Theatre)
EDMONTON, ALTA.

JACKSON BROS.
Jewelers, Diamond Merchants
מיר מאכן א ספעציאליטעט פון די ריפערס פון זייגערס און דזשועלרי. ספעציעלע אויפמערקזאמקייט צו מעיל ארדערס.
9962 JASPER AVE., EDMONTON

W. H. JACKSON
פארטרעט די
ניו יארק לייף אינשורענס קאמפאני.
פערזענלאכע באדינונג
919 McLeod Bldg.
Phones:
Office 25 805; House 72 370

NORWOOD SHEET METAL WORKS
9568-111 AVE. PHONE 72385
EDMONTON, ALTA.
ספעציאליזירן זיך אין ווארימע לופט באהייצונג
דזשענעראל ריפערס
אלצדינג אין שיעט מעטאל

B. A. MOIR
פלאמבינג, היטינג און געז פיטינג
אפשאצונגען פריי
10530 97th Street Ph. 27 556
EDMONTON, ALTA.

לאמבער און מילארבעט
פלייט גלאז
סטאר פיקסטשורס
צו
נידעריקסטע פרייזן
W. H. Clark & Co. Ltd.
109 ST. EDMONTON

HOLLYWOOD STUDIOS
10219 JASPER
$1.95 פארטרעטן
באשטעלט אן אויל פיינטעד פאטא (10 ביי 8)
גענומען פון אייך אליין אדער פאמיליע גרופע
קאמפליט מיט פריים

CHAMPION'S PARCEL DELIVERY
T. M. CHAMPION, Mgr.
PHONES: 22 246—22 056
10121-101st St., Edmonton, Alta.
מיר לויפן אין שליחות.
מיר פירן רעגולאך און קאסטנס.
דעליווערן פעקלאך און מעסענדזשעס.
באים און קארס צו אייער באדינונג

אדווערטייזט
אין "דאס אידישע ווארט"
עס וועט זיך אייך
באצאלן

לאמבער — שינגלס — טירן — פענסטער
לייס — צעמענט
און אלע בילדינג מאטעריאלן
ARMITAGE-McBAIN LUMBER CO. LTD.
Cor. Jasper Ave & 93rd St. Phone 25 236

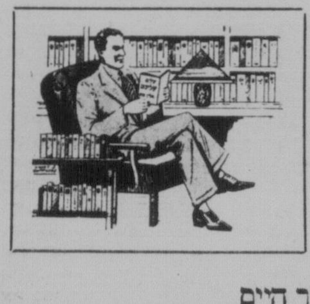

די סובסקרייבערס

פון

דאס אידישע ווארט

האבן איצט א זעלטענע געלעגנהייט צו שאפן ביי זיך אין דער היים

א שיינע, רייכע אידישע ביבליאטעק

מער ווי האלב אומזיסט

"דאס אידישע ווארט" האט אימפארטירט ספעציעל פאר אירע סובסקרייבער א צאל קאמפלעקטן ביכער פון די בארימטסטע און פאפולערסטע שרייבער. די ביכער זיינען מוסטערהאפט געבונדען. אזוי אז די דאזיקע קאמפלעקטן זיינען ניט נאר רייך אין אינהאלט, נאר אויך א צירונג פאר דער הויז. זיי באררייכערן אייער צימער און גיבן אייער היים דעם אויסזעען פון אן אמת'ער אידישער היים.

יעדער קאמפלעקט ווערט צו אייך צוגעשיקט אין א שיינער, קארטאנענער קעסטל (ווי אנגעצייגט אויפן בילד). אזוי אז אויב איר האט ניט קיין ביכער־שאפע, קאנט איר די ביכער האלטן אין זייערע אייגענע שאכטלען.

לעוו טאלסטאי, — 11 בענדער, רעגולאר $20.00, צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז $9.25

מאקסים גארקי, — 7 בענדער, רעגולאר $14.00, צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז $5.50

קנוט האמסון, — 11 בענדער, רעגולאר $23.50, צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז $9.00

זשאן קריסטאף, (פון ראמען ראלאן), 7 בענדער, רעגולאר $16.00, פאר בלויז $5.00

מענדעלע מוכר ספרים — אלע 15 בענדער, רעגולאר $21.00, צו אונזערע סובסקרייבער פאר בלויז $8.75

אום צו באקומען די אויבנדערמאנטע ביכער, צו די אנגעגעבענע מער ווי האלב־אומזיסט פרייזן, דארפט איר באצאלן אין פאראויס פאר א יאר סובסקריפשאן פאר "דאס אידישע ווארט" ($6.00) —

אדרעסירט אייער קארעספאנדענץ צו

THE ISRAELITE PRESS LIMITED

165 Selkirk Avenue Winnipeg, Man. Phones: 52 213—55 409

קאנטרי סובסקרייבער קאנען באשטעלן זייערע ביכער דורך אונזער רייזנדן פארטרעטער, מר. ל. סימקין, וועלכער פארט איצט ארום איבער די מערב קאנאדער פראווינצן אין די אינטערעסן פון "דאס אידישע ווארט"

Classified Section קלאַסיפייד סעקשאַן

ספּעציעלע פּרייזן פאַר אַדווערטייזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג:

איין מאָל, 5ס. פער אגייט ליין	3 מאָנאַטן, $2.15 אגייט ליין
פאַר א וואָך, 20ס. " "	6 מאָנאַטן, $4.00 " "
פאַר א מאָנאַט, 75ס. " "	פאַר 1 יאָר, $7.50 " "

:: פּערזענלאַכעס ::
PERSONAL

שפּייז פּעקלאַך קיין רוסלאַנד פון $2 און העכער. גאַראַנטירטע באַדינונג. פאַר ווייטערע אינפאָרמאַציע ווענדן צו
G. P. FRIESON
178 Burrows Ave., Winnipeg, Man.

היים און אָפיס פאַרניטשור פאַרלאַנגט
פאַר מזומן געלט.
KILSHAW'S
Auctioneers
Canada Bldg. Phone 29 040

מאָטאָר טוריסטן
מיר מאַכן פאַרבינדונגען צווישן מאָטאָריסטן און פּאַסאַזשירן, אויף א שער עקספּענס באַזיס. באַראַטונג פריי.
Auto Transportation Bureau
382 Donald St. Phone 86 139

GIBBONS UPHOLSTERY & METAL WORKS
צוזאַמענשטעלן ארבעט א ספּעשעלטי
עקספּערט ארבעט
ראַדיאַטאָרס, באָדי ארבעט, טאַפּס, אָפּהאָלסטערי
144-6 Fort St., cor. York
Phone 22 667

צופרידנשטעלנדע גוטע מאָלצייטן
25 ביז 35 סענט, געשמאַקע היימישע געמאַכטע פּיסטרי און טייקאַוט רידינג
MAC'S TEA ROOM
273½ Donald Street
אַנטיקען איטאַנס

שדכנים ביוראָ
ליידיס און דזשענטלמען פון יעדן עלטער און קלאַס. איינציקע מיט געלט און היימען, נאָר זיי זיינען איינזאַם; פּריוואַטע ערנהאַפטע שידוכים אַראַנזשירט. שטרענג געהיים. זייער קליינע שדכנות געלט. קומט אָדער שרייבט — די מענעדזשער, רום 2, 382 דאָנאַלד סט., 4 טירן פון נאָטר דיים עוועניו.

מעדיצינישער מאַסאַזש
מרס. ה. עדעל־סאָלאָוויי
פּראָפעסיאָנעלע מאַסאַזשיסטן אויסגעפּרובירטער דערפאָלג אין באַהאַנדלען אַלע פאָרמעס פון רומאַטיזם
838 SOMERSET BLOCK
Ph. 88 066 Res. 53 410

A. MUIR
אויטאָריזירטער
דוקאָ פינישינג סטיישאָן
פענדערס און באָדי ריפּעירס
376 FURBY ST.
PH. 33 255

אינשורענס
די עלטסטע און ראַיעלסטע לעבנס פייער און אויטאָמאָביל קאָמפּאַניס
ריל עסטייט
שנעלע, אָרנטלאַכע באַהאַנדלונג פאַר קויפער און פאַרקויפער. מאָרטגעדזשעס און לאָאַנס אונזער ספּעציאַליטעט
שיפס קאַרטן און געלט שיקונג
דורך "באַלטיק אמעריקא ליין"
געשעפט געלעגנהייטן
דער גרעסטער אויסוואַל פון גוטע געשעפטן אין שטאָט און אין קאַנטרי. עס וועט זיך אייך באַצאָלן זעען
ח. פּערלמאַן און נ. זעלטשען
MUTUAL AGENCIES
874 Main St. Phone 51 000

נידעריק־געפּרייזטע טייפּרייטערס
—ניט ניי אָבער אין גוטן צושטאַנד

רעמינגטאָנס,	$17.50	ביז	$80.00
אַנדערוואָודס,	17.50	ביז	57.50
ראָיאַלס —	17.50	ביז	47.50
על.סי. סמיטס	15.00	ביז	47.50
רוישלאָזע 5, עטלאַכע			
ווי ניי			$45.00

REMINGTON TYPEWRITERS, LTD.
220 BANNATYNE AVE.
PHONE 24 391

אַדווערטייזט
אין "דאָס אידישע וואָרט" —
עס וועט זיך אייך
באַצאָלן.

אין שטאָט, אין די ביטשעס און אויף אַלע הייוועיס
אויב איר דאַרפט איבערמופן, אָדער וועלכע ס'איז טראַנספער ארבעט טעלעפאָנירט צו
סימקינס טראַנספער, 52 540
איר וועט זיין זייער צופרידן אָרדערט ביי אונז אייערע
האָלץ
די בעסטע האָלץ צו ביליקע פּרייזן
Simkin's Transfer
456 Stella Ave. Ph. 52 540

:: צו פאַרקויפן ::
FOR SALE

7 רום באַנגאַלאָ, אוק פינישינג, פייער פּליים, הייסע וואַסער באַהייצונג, נאַטאַל היטינג סיסטעם, גאַראַזש, פּרייז $4,500. איינע פון די גרעסטע סנעפּס 5 רום פולי מאָדערן קאָטעדזש אויסגעפיקסט אין גוטן קאָנדישאָן, אין מאַניטאָבאַ עוועניו, פּרייז $2,500. א גרויסע מציאה.

סוויטס צו פאַרענטן אין די בעסטע אַפּאַרטמענטס.

געלט צו לייען אויף ביליקן אינטערעס אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 53 807

מיר האָבן דעם כבוד אייך איינצולאַדן צו באַטראַכטן די סוויטס אין וואַגעל אַפּאַרטמענטס, קאָר. אַטלאַנטיק און אייקינס.
די גרעסטע צימערן וואָס איר קריגט אין א בלאָק — אויסגעפיקסט אויף דעם שענסטן אופן. מיט פרידזשידייר ווי אויך גרויסע קיטשען קעבינעטס און פיינע עלעקטרישע פיקסטשורס. די שענסטע מאָדערניסטישע דעקאָריישנס. 3, 4 און 5 רום סוויטס. רענט זייער ריזאָנייבל.

Sheps Agencies Ltd.

S S S S S S S S S S

א שיינער 6 רום קאָטעדזש מיט 3 בעדרומס, פּרעזענטש טירן פון ליווינג רום, כמעט נייע פלורנעס. שטייט אויף א 33 פוס לאָט, שיין באַוואַקסן מיט ביימער און אַרומגעצאַמט. נאָרט פון באַראָס עוועניו און בלויז פינף מינוט גאַנג פון מיין סטריט. אויב פאַרקויפט היינטיקן מאָנאַט וועט דער אייגנטימער נעמען $2,500 מיט ריזאָנייבל קעש. פאַרפעלט נט צו זעען דעם קאָטעדזש. טעלעפאָנירט צו
Mr. LAWRIE
of J. J. Swanson & Co. Ltd.
26 349 or evenings 56 471

באַנגאַלאָ סט. דזשאַנס עווע., נאָענט צו מיין סטריט. קאָסט דעם אייגנטימער $6,000 צו בויען. וועט פאַרקויפן פאַר $3,600. מוז האָבן $1,500. זיך ווענדן צו
W. J. SCHADEK & CO. LTD.
311 McIntyre Blk., Ph. 22 782

טשאַרלס סטריט, אַרום סט. דזשאַנס קאָלעדזש. 9 רום הויז, א זייער שיינע היים, גרויסע דיינינג רום, 4 בעדרומס, גרויסער לאָט מיט גאַראַזש. טעלעפאָנירט 51 259.

צו פאַרקויפן, באַלד, א בעדרום סעט, ברעקפעסט סעט און א גאַז אויוון כמעט ווי ניי, זייער ביליק. אייגנטימער פאַרלאָזט די שטאָט. זיך ווענדן אין 315 סט. דזשאַנס עוו. פון 1 ביז 3 און פון 6 ביז 8 נ.מ.

צו פאַרקויפן א זעקס רום פול מאָדערנע בריק הויז פאַר זייער א ריזאָנייבל פּרייז. זיך ווענדן אין 150 פּאַלסאָן עוועניו טעלעפאָן 665 54, צווישן 6 און 8 נ.מ.

:: צו פאַררענטן ::
FOR RENT

צו סובלעטן א שיינעם דריי רום סוויט אין רענפריו אַפּאַרטמענטס, $30 א מאָנאַט. זיך ווענדן אין סוויט 21 רענפריו אַפּטס. טעלעפאָן 095 52, אָדער 53 887.

צו פאַררענטן א שיינעם 3 רום סוויט אין באַלטיק אַפּאַרטמענטס. מעסיקער רענט. זיך ווענדן צום קערטייקער, סוויט "די", טעלעפאָן 56 668.

צו פאַררענטן א גרויסע געפאַרנישטע רום. זיך ווענדן אין 484 פּלאַרא עווע.

צו פאַררענטן א סוויט פון 5 גרויסע רומס 2טן פלאָר, ניי דעקאָרירט, הייסע וואַסער אימער, סקרין ווערענדע, סטים באַהייצונג, $40 א מאָנאַט, קאָן מופן סעפּטעמבער 1טן. 390 סעלקירק עווע., טעלעפאָן 53 603.

גאָן בלאָק, דערבי און דזשאַרוויס, 4 רום סוויטס, ניי דעקאָרירט, $25 א מאָנאַט. טעלעפאָנירט 23 631.
UNION LOAN & INVEST. CO.

אפרים בוקוואַלד ע״ה

מיר דריקן אויס אונזער טיפסטן מיטגעפיל צו מר. און מרס. בוקוואַלד אויף דעם טראַגישן פאַרלוסט פון זייער ליבן זון. מיר ווינשן זיי און דער גאַנצער פאַמיליע געטרייסט צו ווערן און מער פון קיין צער ניט וויסן
ב. קרוגער
ס. באַקאַלינסקי
פון דאָמיניאָן סיריעל קאָמפּאַני

לייענט "דאָס אידישע וואָרט", אייער איינענע צייטונג, געדרוקט אין אונזער אייגענער שפּראַך, פאַר אונזערע אייגענע אינטערעסן פאַרשפּרייט אין אַלע אידישע היימען פון וויניפּעג און מערב קאַנאַדע.

אייזיק בערקאָוויטש ווערט געזוכט

די פירמע רוזען און טאָביעס האָט באַקומען אן אָנפראַגע וועגן אייזיק בערקאָוויטש, א זון פון מרס. בערקאָוויטש, וועלכע איז א שוועסטער פון מר. ישראל פרידמאַן פון גאַלאַץ, רומעניע.

עס ווערט געזאָגט איבער דעם בריף, אז אייזיק בערקאָוויטש האָט אַמאָל געאַרבעט אין אן אייזן פאַבריק דאָ אין וויניפּעג.

אין א מאָנאַט אַרום וועט אין וויניפּעג דערעפנט ווערן א נייע פאַבריק וואָס וועט באַשעפטיקן אַרום 200 ארבעטער

נאָך א ביישטייערונג צו דער אינדוסטריעלער אַנטוויקלונג אין וויניפּעג ווערט באַריכטעט מיט דער באַקאַנטמאַכונג, אז "די מעיטעג קענעדיען קאָמפּאַני", וועט בויען איר איינציקע קאַנאַדער פעקטאָרי אין וויניפּעג.

די פירמע האָט דערוואָרבן א פּלאַץ ... פינט זיך אין ניוטאָן, אָהייאָ.

ס. מ. ראָבערטס, גענעראַל פאַרוואַלטער האָט געכטן דאָ דערקלערט, אז די הויפּט פאַבריק פאַר קאַנאַדע וועט געבויט ווערן אין וויניפּעג, און אין טאָראָנטאָ וועט די קאָמפּאַני האָבן בלויז א לייכטן אַסעמבלינג פּלענט.

... די פאַבריק וועט אָנפאַנגען צו ארבעטן אין פאַרלויף פון די דרייסיק טעג. צווישן 150 און 200 ארבעטער וועלן באַשעפטיקט ווערן אין דער פאַבריצירונג פון וואַש־מאַשינען און אַנדערע אַרטיקלען וואָס די קאָמפּאַני פּראָדוצירט. די הויפּט קוואַרטיר פון דער אַמעריקאַנער מעיטעג קאָמפּאַני ... טען אין מערב קאַנאַדע און די האַפט, אז מערב קאַנאַדע וועט איינגיכן קומען צו א נאָרמאַלן צושטאַנד פון דער איצטיקער דעפּרעסיע.

דער פאַרמעגנס פון דער קאָמפּאַני איז איבער א מיליאָן דאָלאַר, מיט אויסזיכטן פאַר א באַדייטנדער פאַרגרעסערונג אין דער נאָענטער צוקונפט.

רומענישער פּרעמיער יאָרגאַ ווערט געוואָרנט קעגן זיין פריינטשאַפט מיט קוזאַן

בוקאַרעסט, יולי 28 (איטא). — א וואָרנונג צו דעם רומענישן פּרעמיער ניקאָלאַי יאָרגאַ, קעגן זיין פריינטשאַפט מיט דעם אַנטיסעמיטישן פירער, פּראָפעסאָר אַלעקסאַנדער קוזאַ, איז געגעבן געוואָרן אין דער "אָסט־אידישער צייטונג".

די צייטונג ווייזט אָן, אז די דאָזיקע פריינטשאַפט וועט אים דיסקרעדיטירן אין אויסלאַנד. ניט נאָר איז די אידישע באַפעלקערונג באַזאָרגט איבער דער חבר'שאַפט, נאָר אויך די אַלגעמיינע ליבעראַלע פּרעסע. די זאָרג איז הויפּטזעכלאַך א רעזולטאַט פון קוזאַ'ס באַנייטער פאָדערונג, אז אידיש אייגנטום זאָל קאָנפיסקירט ווערן און מען זאָל ביי אידן צונעמען זייערע בירגער רעכט.

די "אָסט־אידישע צייטונג" איז ספּעציעל באַזאָרגט איבער דער חבר'שאַפט, ווייל דער פּאַרלאַמענט איז געשלאָסן און דריקט אויס מורא איבער דעם איינפלוס אויף דער יאָרגאַ רעגירונג, וואָס סאיז ניט קאָנטראָלירט פון דעם פּאַרלאַמענט. "מיר האָבן מורא, אז פריינטשאַפט צווישן פּראָפעסאָר קוזאַ און פּרעמיער יאָרגאַ איז מער ווי פּלאַטאָניש, — זאָגט די צייטונג און פרעגט מיט דער פּראַגע — "וואָס וועלן זיין די רעזולטאַטן פון דער דאָזיקער פריינטשאַפט אידער דער פּאַרלאַמענט וועט זיך עפענען?"

אין 1895 האָט פּראָפעסאָר יאָרגאַ צוזאַמען מיט פּראָפעסאָר קוזאַ געגרינדעט די "אַנטיסעמיטישע אַליאַנס". פּראָפעסאָר יאָרגאַ, וועלכער איז דער געוועזענער רעקטאָר פון בוקאַרעסטער אוניווערסיטעט, ווערט איצט אָבער באַטראַכט אַלס שונא פון דעם אַנטיסעמיטיזם, זינט ער איז געוואָרן פּרעמיער, האָט ער פיל מאָל ווידערהאָלט זיין קעגנערשאַפט צו קוזאַ'ן און ער האָט אַפילו געפאָדערט אז מען זאָל אים אַרעסטירן.

י. קאַבאַקער פּרינציפּאַל פון סאַסקאַטונער ת״ת

מר י. קאַבאַקער, איז געכטן 11 אַזייגער אין אָוונט אָפּגעפאָרן מיט זיין פרוי און מיט זייערע צוויי זין קיין סאַסקאַטון, וואו ער איז אָנגעשטעלט געוואָרן אַלס דער פּרינציפּאַל פון דער תלמוד תורה אין יענער שטאָט.

מר. קאַבאַקער איז געווען עטלאַכע יאָר פּרינציפּאַל אין רעדזשיינער תלמוד תורה. לעצטן סעפּטעמבער איז ער מיט זיין פאַמיליע געקומען קיין וויניפּעג, און ער האָט זיך פּאַראַניקט מיט מר. מ. אָווערבאַך אין דער נאַציאָנאַל העברעאישער שול, וואו ער איז געווען לערער ביז יולי מאָנאַט.

צוזאַמען מיט דער קאַבאַקער פאַמיליע איז אויך אָפּגעפאָרן בתיה שטיינער וועלכע וועט פאַרנעמען דעם פּלאַץ פון א קינדער גאָרטן לערערין. א צאָל פריינט זיינען געכטן אָוונט געקומען צו דער אייזנבאַן סטאַנציע און זיי האָבן געוואונשן די קאַבאַקערס און מיס בתיה שטיינער דעם בעסטן דערפאָלג אין זייער נייער שטאָט.

אימיגראַציע מעגלאַכקייטן אין דרום אמעריקע

(שלוס פון זייט 2)

פאַרצווייפלטע. פון דער אַנדערער זייט אָבער ברענגט יעדע שיף, וואָס קומט אָן אין האַפן, ווייטערע אימיגראַנטן אין לאַנד, און עס מאַכט שווערער דעריבער די אַלגעמיינע לאַגע פון דער אָרטיקער אידישער באַפעלקערונג. צוליב די אויבנדערמאָנטע סיבות איז אַבסאָלוט נויטווענדיק אין דעם איצטיקן מאָמענט קאַטעגאָריש צו וואָרענען יעדן, וואָס האָט בדעה אויסצואַוואַנדערן קיין קובאַ, דאָס פאַרלויפיק ניט צו טאָן.

טעטיקייט באַריכט פון "אידישן צענטער" אין קובאַ

די אָפּטיילונג פאַר אימיגראַציע און עמיגראַציע ביים "אידישן צענטער" אין קובאַ שטעלט זיך אַלס אויפגאַבע צו געבן יורידישע הילף אַלע אימיגראַנטן, וועלכע קומען און פאָרן אָפּ פון לאַנד, אַראָפּנעמען פון דער שיף די נייע אָנקומענדע אימיגראַנטן, אַרויסבאַקומען אַפידייוויטן, אַרויסגעבן פּעסער, אינטערווענירן וועגן ווייזעס ביי די אימיגראַנטן אין דער "טיסקאָרניאַ" (קובאַנער "עליס־איילענד"), באַזאָרגן ...

פרויען און זעקס קינדער. די אַלע פרויען ווערן, א דאַנק דער גאַראַנטיע פון דער "היים" ביים "צענטער", באַפרייט פון דעם "אימיגראַציע אַמט".

די מעדיצינישע אָפּטיילונג ביים "צענטער" גיט מעדיצינישע הילף צו די ערשט אָנקומענדע אימיגראַנטן און עמיגראַנטן וואָס געפינען זיך אין לאַנד. אין משך פונם יאָר 1930 זיינען פאַררעגיסטרירט געוואָרן 7689 באַזוכן.

ביים "צענטער" עקזיסטירט אויך א "קינדער היים", וואָס איז געגרינדעט געוואָרן אין נאָוועמבער 1930 און וועלכע גיט די מעגלאַכקייט אָרימע עלטערן צו לאָזן זייערע קינדער אין דער "היים" און אַליין גיין אויף אַרבעט. צום ערשטן יאַנואַר 1931 האָבן זיך אין דער "היים" געפונען 19 קינדער, וואָס שטייען אונטער דער שטענדיקער השגחה פון א ספּעציעלער דערציערן.

אין דער קינדער שול ביים "צענטער" לערנען זיך 143 אינגלאַך און 99 מיידלאַך — 242 שילער. די שול געפינט זיך אונטערן קאָנטראָל פון דער רעגירונג. ביי דער שול איז פאַראַן א ביבליאָטעק און א מוזיי פון נאַטור־געשיכטע.

אויך איז פאַראַן א קינדער קלוב ...

אָרט צו באַקענען זיך מיט דער לאַגע. די רעוואָלוציע און אומרוען, וואָס האָבן אויסגעבראָכן דאָרטן אין מאַי חודש, האָבן אוממעגלאַך געמאַכט די פאַרווירקלאַכונג פון דעם דאָזיקן באַשלוס.

היות ווי עס זיינען נאָך פאַרלויפיק ניט פאַראַן קיין שום פּאָזיטיווע ידיעות וועגן די איינוואַנדערונגס מעגלאַכקייטן קיין האָנדוראַס, ראָטן מיר דרינגענד אַלע אידישע עמיגראַנטן זיך פאַרלויפיק אָפּצוהאַלטן פון אן עמיגראַציע אין דעם לאַנד.

די לאַנדווירטשאַפטלאַכע איינוואַנדערונג אין פראַנקרייך

ניט קוקנדיק אויפן אַלגעמיינעם קריזיס, וואָס עס מאַכט איצט דורך פראַנקרייך, האָט דער צענטראַלער אידישער עמיגראַציע קאָמיטעט פאַרגעזעצט זיינע באַמיאונגען אויפן געביט פון דער איינאָרדענונג פון אידישע לאַנדווירטשאַפטלאַכע ארבעטער.

ווי מיר האָבן מיט א צייט צוריק מיטגעטיילט האָבן אין דער פאַרזאַמלונג פון די אידישע לאַנדאַרבעטער פון דרום און מערב פראַנקרייך, וואָס איז פּסח־צייט פאָרגעקומען אין אַוויניאָן, אַנטייל גענומען קרוב 80 לאַנד...

אין פלאַנטער פון לעבן . . .

א העכסט שפּאַנענדער ראָמאַן פון דעם מאָדערנעם אידישן לעבן אין אַמעריקע

פון מ. ס.

(פאָרזעצונג)

אַלע איינוואוינער פון אַמעריקע פייערן דעם דאָזיקן יום טוב. יעדער איינער האָט, אויף זיין אייגענעם שטייגער, צו דאַנקען דעם באַשאַפער פאַרן יאָר וואָס ער האָט דורכגעלעבט. האָט ער געמאַכט גוטע געשעפטן, איז דאָך דער באַשאַפער אוודאי ווערט א דאַנק; האָט ער ניט געהאַט קיין גוטע געשעפטן ...

דער שפּיכלער האָט זיך געבויגן אונטער דער שווערקייט פון היי, האָבער געדרשטן און ווייץ. מר. דזשאָן דעטוויילער, האָט ניט געהאַט וואָס צו באַקלאָגן זיך. ער האָט געהאַט פאַר וואָס צו דאַנקען, און ער האָט געדאַנקט.

דזשאָן דעטוויילער אַליין איז שוין געווען נאָענט צו 50 יאָר אַלט. ער איז געווען הויך און שטאַרק, מיט שטייף אָנגעצויגענע מוסקולן, וואָס האָבן ...

— טאַקע וואו איז דער סיידער?

— האָבן איבערגעפרעגט די אַנדערע ביים טיש.

— טרונק אין האַלז! — האָבן אַנדערע אויסגערופן.

— א שיינעם טיש געגרייט! — האָט מר. דעטוויילער מיט א יום־טוב'דיקער שטריינגקייט קריטיקירט.

(ווייטערעס קומט)

סייל פּאָסטערס

געמאַכט

אין 24 שעה

שיין און צוציענד

ביי

"דאָס אידישע וואָרט"

מיר האָבן אן אויסוואַל פון הונדערטער קאַטס פון די לעצטע צייכענונגען צו באַצירן די פּאָסטערס

מיר טוען די גאַנצע ארבעט

שיקט אונז בלויז אריין די פּרייזן פון די אַרטיקלען וועלכע איר ווילט אַרויסשטעלן אויפן סייל — און מיר טוען שוין פאַר אייך דאָס איבעריקע

שרייבט אין וועלכע שפּראַך איר ווילט צו

THE ISRAELITE PRESS LIMITED
165 Selkirk Ave. Phones: 52 213 - 55 409